Ўзбекистон - келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг газетаси

23 ДЕКАБРЬ, ПАЙШАНБА. № 245 (743). Сотувда эркин нархда. 1993 йил.

КЕЧА ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИДА РЕСПУБЛИКАДА ИҚТИСОДИЙ ИСЛОҲОТИНИНГ БОРИШИ, МУЛКНИ ДАВЛАТ ТАСАРРУФИДАН ЧИҚАРИШ ВА ХУСУСИЙЛАШТИРИШ МАСАЛАЛАРИГА БАҒИШЛАНГАН КЕНГАШ БЎЛДИ

СУРАТДА: йиғилиш пайти. А. ЗУФАРОВ тасвири

Унда вазирликлар, идоралар, концернлар ва бошқа хўжалик бирлашмалари раҳбарлари, фермерлар, тадбиркор ва ишбилармонлар қатнашди.

Кенгашда республика Президенти Ислом Каримов нутқ сўзлади. Президент иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишда сезиларли муваффақиятларга эришилганини таъкидлади. Бироқ хусусийлаштириш халқ хўжалигининг айрим соҳаларида кўнгилдагидек бормаётир. Жойларда баъзи раҳбарлар ўз вазифасини виждонан бажариш ўрнига бу ишга ғов бўлаётир. Бу эса тадбиркор ва ишбилармонларнинг фаолиятини ривожлантиришга салбий таъсир этмоқда.

Президент енгил саноат, машинасозлик, савдо, қурилиш соҳасида ҳиссадорликни ривожлантириш, шунингдек, хорижий шерикларни ҳамкорликка жалб этиш масалаларига батафсил тўхталди.

Кенгашда вазирликлар, концернларнинг раҳбарлари, тадбиркорлар ва фермерлар муҳокама этилган масалалар юзасидан фикр-мулоҳазаларини билдирдилар.

(ЎзА).

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

22 декабрь куни Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов Ҳиндистон Республикасининг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси Далип Меҳтани қабул қилди.

Мамлакатимиз раҳбарининг яқинда Ҳиндистонга қиладиган расмий сафари олдидан уюштирилган қабулда икки мамлакатнинг қадимий дўстлик ва ҳамкорлик алоқаларини янада ривожлантириш ҳақида гап борди.

Ўзаро манфаатли алоқаларни янги талаблар асосида мустаҳкамлаш —ҳамкорликнинг мантиқий ва қонуний жараёни эканлиги таъкидланди. Ўзбекистон раҳбарининг Ҳиндистонга сафари бу борада янги имкониятлар очишига умид билдирилди.

(ЎзА).

ДАВЛАТ ТИЛИ КОМИССИЯСИНИНГ МАЖЛИСИ

Вазирлар Маҳкамасида давлат тили ҳақидаги қонунни амалга ошириш республика комиссиясининг мажлиси бўлди. Уни Бош вазир А. Муталов бошқарди. Мажлисда тил ҳақидаги қонун ва уни амалга ошириш давлат дастурининг Жиззах вилоятида қандай бажарилаётгани муҳокама қилинди.

Мазкур масала юзасидан сўзга чиққанлар давлат тили ҳақидаги қонун ва уни амалга ошириш давлат дастурининг бажарилиши борасида Жиззах вилоятида муайян ишлар қилинганини, чунончи, барча туман ва шаҳарларда, муассаса, ташкилот ҳамда корхоналарда давлат тили ҳақидаги қонунни амалга ошириш бўйича тузилган комиссиялар фаолият кўрсатаётгани, давлат тилини ўқитиш ишлари кўпгина корхона ва ташкилотларда давом этаётганини таъкидладилар. Қишлоқ туманларининг кўпчилигида иш юритиш давлат тилга ўтказилмоқда.

Бироқ вилоятда бу борада ҳануз жиддий камчиликлар, сусткашликлар мавжуд. Жумладан, айрим корхоналар, ташкилотлар раҳбарлари давлат тилига ўтиш ишига лоқайдлик билан қарамоқда, ўзбек тилини ўқитиш курсларига эътибор камайган. Вилоят тил комиссияси, туман ва шаҳар тил комиссиялари кейинги вақтда назоратни бўшаштириб юборган.

Мажлисда Жиззах вилояти ҳокимлигига бир ой муддатда тил ҳақидаги қонун ва давлат дастурини амалга ошириш бўйича истиқболга мўлжалланган тадбирларни ишлаб чиқиш, русийзабон ходимларнинг ўзбек тилини ўқиш, ўрганишини таъминлаш учун янада аниқ чоралар кўриш вазифаси юклатилди.

Турли вазирлик ва ташкилотлар раҳбарларининг эътибори Жиззах вилоятидаги ўзларига тегишли идораларда давлат тили ҳақидаги қонун талабларига етарлича амал қилинмаётганига қаратилди, аҳволни тузатиш юзасидан кўрилган чоралар ҳақида комиссия котибиятига маълумот бериш топширилди.

Мажлисда республика Бош вазирининг ўринбосари М. Қорабоев қатнашди.

(ЎзА).

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ» ГАЗЕТАСИ ИЖОДИЙ ЖАМОАСИ ВА УНИНГ МУШТАРИЙЛАРИГА

Азиз дўстлар!

Сизларни «Ўзбекистон овози» газетасининг 75 йиллик тўйи билан чин қалбдан муборакбод этаман.

Миллий матбуотимизнинг қалдирғочларидан бири — «Ўзбекистон овози» газетаси босиб ўтган йўл мамлакатимизнинг чоракам бир асрлик тарихи билан ҳамоҳангдир. Ўзбек матбуоти ва адабиётининг пешқадам вакиллари айни шу даргоҳда вояга етдилар. Улар яратган мумтоз асарлар илк бор шу газета орқали элга таралди.

Газета ўзининг ҳозирги номини тарихий ва қутлуғ кунда — давлатимиз мустақиллиги эълон қилинган 1991 йилнинг 1 сентябридан олганлиги ҳам алоҳида маъно касб этади.

Ишончим комилки, мустақиллигимизни мустаҳкамлаш ишига муносиб ҳисса қўшаётган ушбу газета бундан буён ҳам қудратли ва демократик Ўзбекистонни бунёд этиш йўлида амалга оширилаётган ички ҳамда ташқи сиёсатни, ислоҳотларнинг моҳиятини тушунтириш, Ўзбекистон Халқ демократик партияси ғояларини тарғиб этиш, миллий истиқлол мафкураси руҳида фуқаролар, хусусан, ёшларда ватанга меҳр-муҳаббат, меҳнатсеварлик ва ахлоқий поклик фазилатларини шакллантиришнинг муҳим воситаси бўлиб қолади. Газета меҳнат жамоасига, унинг муаллифлари, барча муштарийларига бу эзгу ниятларни рўёбга чиқаришда ижодий зафарлар ва омад тилайман.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
Ислом КАРИМОВ.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ» ГАЗЕТАСИНИНГ МЕҲНАТДА АЛОҲИДА ЎРНАК КЎРСАТГАН ХОДИМЛАРИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Журналистика ва матбуот соҳаларидаги кўп йиллик самарали хизматлари ҳамда жамоат турмушида фаол иштирок этганликлари учун қуйидагиларга Ўзбекистон Республикасининг Фахрий унвонлари берилсин:

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ЖУРНАЛИСТ»

КАРОМОВ Муса — «Ўзбекистон овози» газетасининг Қашқадарё вилояти бўйича мухбири

МУҲСИМОВ Миршароф Қодирович — «Ўзбекистон овози» газетасининг бўлим мудири.

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МАДАНИЯТ ХОДИМИ»

ФАЙЗИЕВА Умида Раҳматовна — «Ўзбекистон овози» газетасининг катта мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАНСИН:

АВДУРАҲМОНОВ Фахриддин Товфиқович — «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни ҳарф терувчиси

ВОБОЖОНОВ Тўхтасин Абдуллаевич — «Шарқ» матбаа-концерни бош директорининг ўринбосари

ЗИЁТОВ Юнус Ҳидоевич — «Ўзбекистон овози» газетаси таҳририятининг иш бошқарувчиси

МАННОПОВ Абдунаби Абдужабборович — «Ўзбекистон овози» газетасининг адабий котиби

ПУЛАТОВ Абдулла — «Ўзбекистон овози» газетасининг катта мухбири

ТОШЕВ Тўхтамурод Мирзахалилович — «Ўзбекистон овози» газетаси бош муҳаррирининг ўринбосари

УСАНОВ Олимжон Уроқович — «Ўзбекистон овози» газетасининг Сурхондарё вилояти бўйича мухбири

ҒУЛОМОВА Вазира Абдуллаевна — Тошкент шаҳар Мирзо Улуғбек туманидаги 188-алоқа бўлимининг хат ташувчиси.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1993 йил 21 декабрь.

[«Ўзбекистон овози» газетасининг 75 йиллигига бағишланган мақолаларни 3-бетда ўқийсиз].

ХАЛҚ НОИБЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВ

Навоийда халқ ноиблари, шаҳар ва туман ҳокимлари билан учрашув бўлди. Унда Ўзбекистон Олий Кенгашининг навбатдаги сессияси кун тартибига киритиладиган масалалар муҳокама этилди. Республика Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков шу ҳақда гапирди.

Йиғилишда Ўзбекистон Олий Кенгаши Раисининг ўринбосари Б. Бугров, республика Конституциявий суди раиси вазифасини бажарувчи Ш. Ўразаев қатнашди.

ВАЗИФАЛАР БЕЛГИЛАНДИ

Наманганда вилоят фаолларининг йиғилиши бўлди. Унда Ўзбекистон Президенти И. Каримовнинг республика Конституциясининг бир йиллигига бағишланган тантанали йиғилишдаги маърузаси асосида вилоятни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг долзарб ва келгусидаги вазифалари муҳокама этилди. Бу масала юзасидан вилоят ҳокими Б. Рапиғалиев маъруза қилди.

Шу куни Наманганда республика халқ депутатлари билан учрашув бўлди. Учрашув иштирокчилари Олий Кенгашнинг бўлажак сессияси кун тартибига қўйилган масалалар юзасидан фикрлашиб олдилар. Учрашувни вилоят ҳокими В. Рапиғалиев бошқарди.

Учрашув қатнашчилари ҳузурида Олий Кенгаш Раисининг ўринбосари Э. Халилов нутқ сўзлади.

Фаоллар йиғилиши ва депутатлар билан учрашувда Ўзбекистон Республикаси Президенти Давлат маслаҳатчиси М. Умурзоқов, Олий Кенгаш мандат комиссиясининг раиси Ш. Мирзиёев қатнашдилар.

* * *

Самарқандда вилоят фаолларининг йиғилиши бўлди. Унда Президент Ислом Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг бир йиллиги муносабати билан ўтказилган тантанали йиғилишда ҳамда халқ депутатлари Тошкент вилоят кенгаши сессиясида сўзлаган нутқида ўртага қўйилган вазифалар асосида вилоятни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш масаласи муҳокама этилди. Вилоят ҳокими П. Абдураҳмонов шу ҳақда маъруза қилди.

Йиғилишда Ўзбекистон Президентининг Давлат маслаҳатчиси М. Умурзоқов, Республика Олий Кенгаши Раисининг ўринбосари Э. Халилов қатнашди.

* * *

Навоий вилояти фаолларининг ҳам ана шу масалага бағишланган йиғилиши бўлди. Унда вилоят ҳокими А. Айдарқулов маъруза қилди.

(ЎзА).

МАСЛАҲАТЛАШИБ ОЛИНДИ

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши сессияси олдидан республика халқ депутатларининг вилоятларда тўпланиб ўзаро маслаҳатлашиб олишлари яхши анъанага айланиб қолди.

Фарғона вилоятидан сайланган халқ депутатлари ҳам сессия олдидан ўзаро маслаҳатга тўпландилар. Бу йиғинда республика Олий Кенгаши Раисининг ўринбосари Эркин Халилов қатнашиб, кун тартибига қўйилган масалалар юзасидан батафсил ахборот берди.

Йиғилишда сўзга чиққан республика халқ депутатлари С. Умаров, А. Аветисов, вилоят ҳокимининг ўринбосари Т. Қурбоновлар сессия кун тартиби ҳамда кўриладиган масалалар юзасидан ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар.

Набижон СОВИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

ВАЗИРЛИКДА БЎЛИШДИ

Жумҳуриятимизда меҳмон бўлиб турган доктор М. М. Шарма бошчилигидаги Ҳиндистон Республикаси фан ва технология департаменти делегацияси аъзолари 21 декабрь куни Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигига ташриф буюрдилар.

Вазирнинг биринчи ўринбосари Равшан Султонов хорижлик меҳмонларга Ўзбекистоннинг тиббиёт соҳасидаги илмий имкониятлари, мутахассислар тайёрлаш, оналик ва болаликни, атроф-муҳитни муҳофаза этиш борасида қилинаётган ишлар ҳамда республика соғлиқни сақлаш муассасалари олдида турган муаммо ва вазифалар ҳақида сўзлаб берди.

(ЎзА).

ЭНЕРГЕТИКЛАР БАЙРАМИ

Мустақил давлатнинг иқтисодий қудратини ишончли энергия тизимисиз тасаввур қилиш қийин. 22 декабрь куни Тошкентда энергетиклар кунига бағишлаб ўтказилган тантанали йиғилишда шу ҳақда гап борди.

Ўзбекистон саноат ва қишлоқ хўжалиги корхоналарининг мунтазам ишлашини таъминлай оладиган, янги ерларни ўзлаштириш ҳамда шаҳар ва қишлоқлар барпо этиш имконини берадиган қудратли энергетика иншоотларига эга.

Йиғилишда ҳаётнинг ўзи бу соҳа олдига янги вазифалар қўяётгани қайд этилди. Бундай вазифалардан энг муҳими — республикани қиш чилласида ҳам электр энергияси билан етарли даражада таъминлайдиган энергетика тизимини яратишдир. Ҳозир Марказий Осиёда энг йирик Толлимаржон ГРЭСи тез суръатлар билан қурилмоқда. Қарши чўлида саноат ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши учун ишончли замин бўла оладиган ҳамда Қашқадарё, Бухоро ва Самарқанд вилоятлари тараққиётини кафолатлайдиган иссиқлик электростанцияси барпо этилмоқда.

Янги Ангрен иссиқлик электростанцияси қурилиши ҳам муваффақиятли давом этмоқда. Ҳозир унинг ҳар бири 300 минг киловатт қувватли олти блоки ишлаб турибди, навбатдаги еттинчи блок ҳам ишга тушиш арафасида. Уни ишга тушириш билан «Ўзбекгидроэнергоқурилиш» трести бригадалари шуғулланмоқда.

Тантанали йиғилишда республика бош вазирининг ўринбосари Қ. Ҳаққулов иштирок этди.

(ЎзА).

ХАЛҚАРО АНЖУМАН ЯКУНЛАНДИ

Европа ва Осиёдаги янги давлатларнинг иқтисодий ҳамкорлигига бағишланган халқаро анжуман ўз ишини якунлади. Россия, Украина, Беларусь, Болтиқбўйи ва Марказий Осиё давлатларидан келган иқтисодчи олимлар, жамоат арбоблари, илмий муассасалар ва давлат органларининг мутахассислари бир неча кун давомида ҳозирги босқичда иқтисодий ҳамкорликнинг долзарб муаммоларини муҳокама қилдилар.

Анжуман қатнашчилари МДҲ мамлакатлари иқтисодий ҳамкорлигининг долзарб масалаларини муҳокама қилиб бориш учун «Тошкент клуби» таъсис этишни таклиф этдилар. Шунингдек, Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатлари давлат ва ҳукумат бошлиқларига мурожаат қабул қилинди.

(ЎзА).

«СЎМ-КУПОН»НИНГ ҚАДРИ ОШАЯПТИ

дейди Жиззах вилояти ҳокимининг биринчи ўринбосари, «Сўм-купон»ларни муомалага киритиш бўйича вилоят комиссиясининг раиси Аҳмад СОАТОВ

Бундай комиссиялар Жиззах шаҳрида ва барча туманларда фаолият кўрсатмоқда. Бугунгача вилоят комиссиясининг тўққиз бор йиғилиши бўлиб ўтди. Уларда энг долзарб масалалар муҳокама қилиниб, тегишли қарорлар қабул қилинди. Хусусан, Бахмал, Зомин, Арнасой туманларидаги комиссиялар яхши ишлаётганликлари эътироф этилди. Ана шу жойларда қарияларнинг нафақалари, талабаларнинг стипендиялари ва бошқа тўловлар ўз вақтида эгаларига етказилди. Аҳоли қўлидаги рубллар эса кечиктирилмай жамғарма банкига топширилди.

Афсуски, айрим ўқув юртларида бу борада сусткашликка йўл қўйилган. Вилоят ҳамда Ғаллаорол қишлоқ хўжалиги техникумлари талабалари стипендияларни кечикиб олганлар. «Ўзбекистон почтаси» вилоят бўлимининг ходимлари эса асоссиз равишда нафақа тўлашни кечиктиришган. Зарбдор, Жиззах, Фориш туманларида ҳам бу борада сусткашликлар қайд этилди.

«Сўм-Купон»ни муомалага киритиш вилоят комиссияси йиғилишида бу масала атрофлича муҳокама қилиниб, аҳволни яхшилаш бўйича чора-тадбирлар белгиланди. Бу масалага эътиборсизлик билан қараганликлари учун Фориш туман пул муомаласини тартибга солиш комиссияси раиси Б. Кунонов ва туман жамғарма банки бўлимининг бошқарувчиси О. Ҳазратқуловлар ўз вазифаларидан озод қилиндилар.

Айни вақтда республика Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 11 декабрдаги «Пул муомаласини тартибга солиш бўйича айрим чоралар тўғрисида»ги қарори барча туманларга тарқатилган. Вилоят Марказий банки, деҳқончилик-саноат, саноат-қурилиш ва «Тадбиркор» банкларининг туманлардаги бўлимларида «Сўм-Купон»ларнинг муомаладаги ҳаракатини кузатадиган ишчи комиссиялар фаолият кўрсатмоқда. Барча ҳисоботлар вилоят ҳокимиятида кўриб чиқилаётир. Маълум бўлмоқдаки, «Сўм-Купон»ларнинг қадри тобора ошиб бормоқда. Бу билан ўзбек валютасига мустаҳкам замин ҳозирланаётир.

А. МАМАРАСУЛОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ЎН ИККИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИ ЎН ТЎРТИНЧИ СЕССИЯСИНИНГ ОЧИЛИШИ ТЎҒРИСИДА

Ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўн тўртинчи сессияси 1993 йил 28 декабрда соат 10 да Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг мажлислар залида очилади.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА

Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари 27 декабрь куни эрта билан соат 9 дан кеч соат 18 га қадар Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг мажлислар зали фойесида рўйхатга олинади.

БИЗДАГИ ҚАШШОҚЛАР КИМЛАР? БУ СИР...

КЎП РОССИЯЛИКЛАР ТЎЙИБ ОВҚАТЛАНИШМАЯПТИ, ПЕНСИЯ ЁШИГА ЕТМАЙ ЎЛИБ КЕТИШЯПТИ

Яқинда таҳририят ходимларидан бири мендан: ҳар ҳолда Россияда кимларни камбағал дейиш мумкин! — деб сўраб қолди. Бу шунчаки берилган савол эмас. Унинг қизи ўқийдиган мактабда камбағал оилаларнинг болаларига муайян моддий имтиёз берилишини айтишган экан. Мана энди кўпгина ота-оналар имтиёз олиш учун ким ариза беришга ҳақлию, ким камбағал ҳисобланади, деб бош қотиришяпти.

Аммо бу саволга бирор аниқ жавоб йўқ. Россияда «қашшоқлик»нинг расмий чегараси белгилаб қўйилмаганини таассуф билан қайд этишга тўғри келади. Бу ҳақда ўтган йили ҳам, бу йил ҳам, олдинги йилларда ҳам кўп гапирилди, лекин бирор иш қилинмади. Тегишли фармоннинг лойиҳаси ҳукуматга қарашли турли кабинетларда ҳамон «сарсон». Айни пайтда мутахассисларнинг норасмий фикрича, турмуш кечириш учун зарур маҳсулотларнинг энг кам миқдорини қашшоқлик остонаси деб ҳисоблаш мумкин. Ана шу маҳсулотлар қаторига инсоннинг тириклиги учун зарур бўлган маҳсулотлар, моллар ва хизматларнинг энг кам миқдори киритилган. Тўғри, бу хусусда ҳам баҳслар бўлмоқда. Чунончи, энг арзон пойафзал зарурми ёки ямаш мушкул, эски, йиртиқ пойафзалдан фойдаланиш мумкинми? Уёғини сўрасангиз, пайпоқ билан калиш кийиб, устидан ип билан боғлаб олса бўлаверади, фақат бундай вазиятни кўнгилдагидек деб аташ қийин.

Турмуш учун зарур маҳсулотларнинг энг кам миқдорини ҳисоблаш бобида Меҳнат вазирлигида ишлаб чиқилган йўриқнома мунозарали бўлса ҳам, ҳар ҳолда овқатланиш, рўзғор буюмларидан фойдаланишнинг меъёрларига асосланган. Октябрь ойида мамлакатда турмуш кечириш учун зарур маҳсулотларнинг энг кам миқдори қиймати 32400 сўмни, ноябрь ойида — 37900 сўмни ташкил этди. (Табиийки, ҳар бир минтақада, ҳатто ҳар бир шаҳарда қашшоқликнинг ўз чегараси мавжуд бўлиб, бу чегара аниқ нархнавога боғлиқ).

Бу — ҳақиқатан ҳам жуда камтарона дастурхон. Масалан, унда бир ойда 2,2 килограмм гўшт ёки бир кунда 13 грамм мол гўшти, 2,5 грамм қўй гўшти, 4 грамм чўчқа гўшти, 2,2 грамм колбаса, 48 грамм парранда гўшти истеъмол қилиш кўзда тутилган... Бу ачинарли граммларнинг маъноси шуки, инсон ўн кунда бир марта бир бўлак колбаса ейди. Бошқа маҳсулотлар ҳам кўп эмас— бир кунга 7 грамм сариёғ, 17 грамм ўсимлик ёғи, ярмта тухум, бир ярим стакан сут тўғри келади... Бошқа маҳсулотларни санаб ўтирмайман, бусиз ҳам ҳамма нарса равшан. Ана шу арзимаган миқдордаги маҳсулотлар октябрь ойида мамлакат бўйича ўртача ҳисоблаганда тахминан 23 минг сўмни ташкил этди (энг кам миқдорнинг қолган қисми ашёвий моллар, хизматлар, солиқлар ҳамда аъзолик бадалларидир).

Россияда нечта одамда шу — энг кам миқдордаги пул йўқ? Россия Давлат ҳисоб комитети узоқ вақт давомида биринчи марта (комитетнинг янги раиси Юрий Юрковнинг талаби билан) жамиятимиз табақаларга ажралишининг деярли тўла манзарасини тасвирлаб берди. Октябрь ойида 45 миллион фуқаро (ёки аҳолининг 30,3 фоизи), ноябрь ойида эса 49,1 миллион киши (33 фоиз) қашшоқлик бўсағасига келиб қолди. Бошқача қилиб айтганда, мамлакат аҳолисининг учдан бир қисми жон бошига яшаш учун энг кам миқдордаги маблағдан ҳам камроқ даромад олмоқда.

Аммо бу — умумий маълумотлар. Агар синчиклаб қаралса, октябрь ойида 14,3 миллион россияликнинг жон бошига тўғри келадиган даромади шунчаки эмас, балки 20 минг сўмдан ҳам камлиги маълум бўлади. Яъни, уларнинг даромади кунига икки грамм колбаса кўзда тутилган ва октябрь ойида қиймати 23 минг сўмга етган дастурхон учун ҳам етарли эмас. 1 миллиондан ортиқ фуқаронинг аҳволи эса, жуда ночор. Улар октябрь ойида энг кам миқдорга нисбатан 3,5 баравар кам, яъни 10 минг сўмга қадар даромад олган.

Кунига 300-330 сўм нима бўлади? Тушлик овқатга ҳам етмайди. Бу одамлар тўла маънода оч-наҳор яшашмоқда, ахлат титишмоқда, садақа сўрашмоқда... Умуман, бу ижтимоий гуруҳ — 14,3 миллион киши ярим оч яшамоқда, ҳамиша тўйиб овқатланмайди. Чунки энг кам миқдордаги озиқ-овқат маҳсулотларига ҳам пул етмайди, бошқа харажатлар тўғрисида гапирмаса ҳам бўлади. Камбағал оилаларнинг кўпчилигида томорқа борлиги, у ерда картошка, сабзавот, мева етиштирилаётгани ҳисобга олинган тақдирда ҳам — барибир, уларнинг моддий аҳволи жуда оғир.

Ёши ўн бешга етмаган боласи бор оилаларга жуда қийин бўляпти. Бу болаларнинг 40 фоизга яқини қашшоқ аҳволга тушиб қолган. Умуман, камбағаллар ва бойларга ажралиш жараёни ўз чўққисига чиқди. Ўн фоиз яхши таъминланган фуқаронинг даромади ҳозирги пайтда камроқ таъминланган шу миқдордаги кишиларнинг даромадидан ўн баравар кўпроқ (ўтган йилнинг охирида бу нисбат 7,5—8 баравар эди). Барча даромад эмас, фақат ўртача иш ҳақи ҳисобга олинадиган бўлса, тафовут тағин ҳам каттароқ — 26 баравар бўлади.

Бу рақамлар нималарни кўрсатмоқда? Аввало, жамиятдаги ижтимоий муаммоларнинг кескин тус олганлигини кўрсатмоқда. Яхши келажакка умид қилиб марҳумлик ва қийинчиликларга ярим йил, бир йил, ниҳоят бир ярим йил чидаш мумкин, шундан сўнг ишонч тезда йўқола боради. Жамиятда ижтимоий ҳарорат кўтарила бошлайди.

Ишсизликнинг кўпайиб бораётгани ҳам норозиликнинг кучайишига сабаб бўлмоқда. Иш билан таъминлаш хизматининг хабарларига қараганда, мамлакатда ишсизлик кўпаймаётган, бир йил давомида эса ҳатто бироз қисқарган бўлса ҳам, ҳақиқий вазият бутунлай бошқача. Давлат ҳисоб комитети ҳақиқий рақамларни кўрсатишга журъат этди. Ишдан маҳрум бўлган ва фаоллик билан иш қидираётган шахслар бир миллион эмас, балки 3,8 миллион кишидан иборат. Халқаро меҳнат ташкилотининг аниқлаш тартибига кўра, улар ишсиз ҳисобланади. Бундай одамлар иқтисодий жиҳатдан фаол аҳолининг 5 фоизини ташкил этади. Ҳолбуки, Россияда атиги 750 минг киши (ёки аҳолининг 1 фоизи) расман ишсиз мақомига эга.

Яна 4 миллионга яқин фуқаро тўла иш билан банд эмас. Улар ҳам ишсизлар сафига қўшилади. Тўқимачилик саноати, трактор, қишлоқ хўжалик, дизель машинасозлиги, электротехника саноати корхоналарида барча ходимларнинг ярмига яқини қўшимча таътилдан фойдаланди ёки тўла бўлмаган иш ҳафтасига ўтказилди. Шундай қилиб, иқтисодий жиҳатдан фаол ҳар ўн нафар россияликдан бири ҳозир очиқдан-очиқ ишсиз ёки ишсизлик арафасида турибди. Бу—жуда юқори даража.

Назаримда, ҳисобот маълумотлари яқинда бўлиб ўтган сайловда «Россия йўли» блокининг мағлубиятини тўғридан-тўғри ёки билвосита изоҳлаб беради. Айни шу сабабли ҳам ислоҳотлар йўлида муайян ўзгартишлар киритиш, иқтисодиётнинг ички тузилишини самаралироқ қайта қуриш, ижтимоий сиёсатни кучайтириш зарур. Менимча, яқин вақт ичида «Яшаш учун зарур маҳсулотларнинг энг кам миқдори ҳақида» фармон (сўнгра эса, кечиктирмасдан қонун ҳам) қабул қилиш дастлабки қадамлардан бири бўлиши керак. Қашшоқлик даражасини расмий равишда белгилаб қўйилган, аҳоли турмуш даражасига баҳо бериш учун ана шу кам миқдордан фойдаланадиган, ижтимоий сиёсатни белгилаб оладиган, фуқароларни ижтимоий муҳофаза қилишнинг федерал ва минтақа дастурларини амалга оширадиган пайт келди. Энг муҳтож кишиларга нафақа жорий этиш ва бу нафақани маҳаллий бюджет маблағи ҳисобидан тўлаш тўғрисидаги масала эса, алоҳида кўриб чиқишга лойиқ.

Эндиликда, сайловдан кейин бошланадиган ишчан вазиятда ҳукумат шу ҳужжатларни тайёрлашни тезлаштиришига умид қилгимиз келади. Ниҳоят, энг ташвишли рақамлардан яна бирини келтираман. Шу йилнинг ўн бир ойида Россия аҳолиси 670 минг кишига камайди. Туғилиш камайиб, ўлим кўпаймоқда. Бунинг устига, меҳнатга лаёқатли ёшда вафот этганлар салмоғи кўпаймоқда. Ҳозирги пайтда россияликларнинг 30 фоизи пенсия ёшига етмай ўлиб кетяпти. Фуқароларнинг умри қисқариши кутилмоқда. Мутахассисларнинг ҳисобларига қараганда, ўртача умр кўриш яна икки йилга қисқаради ва 66 йилдан ошмайди. Бу — жуда ташвишли белги. Чорасини кўриш керак...

Виталий ГОЛОВАЧЁВ,
«Труд»нинг сиёсий шарҳловчиси.

(«Труд» газетасининг 1993 йил 21 декабрь сонидан олинди).

ҲАРАКАТ БОР. ДЕМАК, БАРАКА БЎЛАДИ

«ЭКОСАН» ЖАМҒАРМАСИ, ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ТАБИАТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ҚЎМИТАСИ, САНИТАРИЯ-ЭПИДЕМИОЛОГИЯ ВА КАСБ КАСАЛЛИКЛАРИ ИНСТИТУТИ, «ХАЛҚ СЎЗИ» ГАЗЕТАСИ ҲАМДА ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ ТЕЛЕРАДИОКОМПАНИЯСИНИНГ НАВБАТДАГИ ҚЎШМА РЕЙДИ

МАЪЛУМКИ, Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг уч йиллигига бағишлаб аҳоли саломатлигини муҳофаза қилишни яхшилаш, экологик вазиятни соғломлаштириш, озодалик ва ободончилик ишларини янада кучайтириш мақсадида «Мустақиллик, экология ва халқ саломатлиги» мавзусида кўрик-танлов эълон қилинган эди. Шу муносабат билан «Экосан» жамғармаси республика шаҳар ва туманларидаги экологик вазиятни ўрганиш мақсадида қўшма рейдлар уюштирмоқда. Бу сафар рейд гуруҳи аъзолари Оҳангарон шаҳрида бўлишди.

ОҲАНГАРОН кўп йиллар мобайнида экологик жиҳатдан мураккаб шароит минтақаларидан бири ҳисобланиб келган. 35 минг аҳоли истиқомат қиладиган бу шаҳарда 15 та йирик ишлаб чиқариш объектлари, 6 та автотранспорт, 86 та кичик корхона мавжуд. Уларнинг ҳавога йилига 30 минг тоннага яқин зарарли кимёвий моддалар чиқариши мутахассислар томонидан аниқланган. Шу сабабли биз шаҳар ҳокимлигида бўлиб, экологик вазиятни соғломлаштириш соҳасида олиб борилаётган ишлар билан қизиқдик.

— Жойларда кўрик-танловни ташкиллаштириш, шаҳар тозалигини назорат қилиш мақсадида турли касб эгаларидан 18 кишидан иборат ишчи гуруҳини тузганмиз, — дейди шаҳар ҳокими ўринбосари Фахриддин Мадумаров. — Ҳафтада бир-икки кун йиғилиб, қилинаётган ишларни таҳлил қилиб бораяпмиз.

Шаҳар бўйлаб кезарканмиз, эриб битаётган қор тагидаги ҳар бир «қора»ни назардан четда қолдирмасликка ҳаракат қилдик: кўчалар обод, муюлишларда ахлат ташлашга мўлжалланган идишлар қўйилган. Кўп жойларда қурилиш ишлари кетаётган бўлса-да, атроф саранжом-саришта.

Рейд гуруҳи бошлиғи, Тошкент вилоят табиатни муҳофаза қилиш қўмитаси раиси ўринбосари И. Кульбацкийнинг таклифи билан «Оҳангароншифер» заводига борадиган бўлдик.

—Бир неча йил аввал келувдик, ёмон аҳволда эди,— дея ҳикоя қилади профессор Раҳмат Убайдуллаев йўл-йўлакай. — Бу корхонадан атрофга тарқаладиган тошўахта (азбец) чангининг инсон соғлиғига зарари хусусида илгари ҳам кўп гапиргандик.

Одатда, бундай корхоналар ҳудуди доимо ифлосланиб ётади. Бироқ бу ерда, аксинча, атроф тоза, ҳовлида яхшигина боғ барпо этилган. Ишчи-хизматчилар учун шинам ошхона ишлаб турибди. Цехларнинг ичида кераксиз чиқитларни кўрмаймиз. Фақат бир эътироз: заводда минг киши ишласа, 30 фоизи аёллар экан. Уларга санитария-гигиена хизмати кўрсатиш шароити деярли йўқ ҳисоби. Рейд гуруҳи аъзоларининг бу хусусдаги эътирозларини завод раҳбарлари тўғри қабул қилишиб, тез орада бу камчиликни тузатиш чорасини кўришни ваъда қилишди.

Шаҳар аҳолиси 10 та маҳаллада истиқомат қилар экан. Биз ташриф буюрган «Қўрғон» маҳалласида кўп ишлар қилинган. Кўчалар тоза, бирон жойда ахлат кўрмайсиз. Яқинда 340 хонадон газлаштирилибди. Санитария-гигиена ҳолатини назорат қилиб бориш учун хонадонларга тиббиёт ходимлари бириктириб қўйилган. «Ён тарафда бўрдоқичилик фермаси бор эди, — дейди маҳалла котиби Шавкат Зиёвуддинов. — Бу ердан ёмон ҳид тарқалиб, аҳоли пашшалар кўплигидан азоб чекарди. Ҳозир ферма шаҳар ташқарисига кўчирилган, ўрнида қурилиш ишлари кетаяпти».

Рейд гуруҳимиз Оҳангарон дарёсига келди. Қирғоқларини ҳам кўздан кечирди. Аҳвол анча яхши. Соҳилда сув тошқинидан сақлаш иншоотлари қурилган, дарё ёқасини тоза тутиш мақсадида аҳолига маълум миқдорда экин экиш учун жой бўлиб берилибди. Шаҳар четроғида сим тўсиқлар билан ўралган, чиқинди ташланадиган жойга дуч келдик.

— Бу ерга энди ахлат ташланмаяпти, — изоҳ берди ҳоким муовини. — Яқинда бу ерда қурилиш бошлаш ниятидамиз. Шу сабаб ерни текислаш учун шлак келтираяпмиз.

Рейд давомида шаҳарнинг яна бир неча жойларида бўлдик. Санитария-эпидемиология ва касб касалликлари илмий-тадқиқот институти мутахассислари шаҳардаги табиий муҳитнинг болалар саломатлигига қандай таъсир этаётганини аниқлаш мақсадида 40 нафар бола ва ўсмирдан текшириб кўриш учун қон олдилар.

«Ҳар тўкисда бир айб» деганларидек, туман ҳудудида экологик вазиятни соғломлаштириш соҳасида ҳали кўп ишлар қилиниши керак. Буни тўғри тушунган оҳангаронликлар атроф-муҳитнинг тозалиги, ҳавонинг мусаффолигини таъминлаш учун курашаяптилар, муаммоларни биргаликда ҳал этишга ҳаракат қилаяптилар. Ҳаракат бор экан, ишда барака ҳам бўлади, албатта.

Юсуф ҲАМИДОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Жаҳон 24 соат ичида

КАНБЕРРА. Нью-Йоркда бўлиб ўтган кимошди савдосида Сидней политехника музейи шўро фазогирларининг икки дона махсус либосини харид қилди. Музей директори Теренс Мишемнинг таъкидлашига қараганда, Геннадий Манаков очиқ фазога чиқишда кийган скафандр, айниқса, эътиборга лойиқдир. Музей иккала буюм учун 40 минг Америка доллари тўлади.

* * *

ПЕКИН. Йил давомида Хитой Халқ Республикасида ишлаб чиқарилган енгил машиналарнинг учдан бир қисми «Шанхай-Фольксваген Отомоутив» Хитой-Германия қўшма корхонаси маҳсулотидир. Завод бугунга қадар ишлаб чиқарган юз минг автомобили билан бошқа қўшма корхоналар, шунингдек, «Пежо», «Ситроен», «Крайслер» сингари фирмалар орасида биринчи ўринга чиқиб олди. Келаси йилда Шанхай «фольксваген»и ишлаб чиқариш қувватини икки карра оширмоқчи.

* * *

ТОКИО. Сўнгги уч йил ичида биринчи маротаба Японияда чет эл енгил автомашиналари савдоси жонлана бошлагани сезилмоқда. Японияда ги автомобиллар импорти билан шуғулланувчи уюшма ҳисоб-китобларига қараганда, шу йил охиригача мамлакатда 195 минг, яъни ўтган йилга нисбатан 7,5 фоиз кўп хорижий автомобиль сотилади. Бунинг сабаблари, асосан, нархларнинг арзонлашуви, кредит шартларининг қулайлиги ҳамда япон бозорида хорижий рақобатчиларнинг фаоллиги кучайгани билан изоҳланади.

* * *

ДЕҲЛИ. Истеъфодаги бир гуруҳ юқори мартабали ҳарбийлар Шри-Ланка ҳукуматини «уруш кенгаши» тузишга чақирди. Уларнинг фикрича, тузилажак кенгашнинг асосий вазифаси «Озодлик йўлбарслари» деб ном олган Тамиль жангари гуруҳларига қарши барча амалларни бажаришдан иборат бўлмоғи керак. Президент, Бош вазир, юқори мартабали раҳбарлар «уруш кенгаши» таркибига кириши лозим, деб ҳисоблайди истеъфочилар.

* * *

СЕУЛ. Мутахассисларнинг ҳисоб-китобларига қараганда, Жанубий Кореяликлар ўрта ҳисобда якшанба куни 3 соату 50 дақиқа, бошқа кунлари 2 соату 10 дақиқа давомида ойнаи жаҳонни томоша қилишар экан. Газета-журнал мутолаасига эса атиги ярим соат вақт ажратишади. Ўшанда ҳам, асосан, телекўрсатувлар дастурини ўқиш билан кифояланишар экан.

* * *

ХАНОЙ. РАТА-ТАСС мухбирининг хабар беришича, Хитой ўз олийгоҳларида таълим олишлари учун Лаос талабалари ва аспирантларига яқин уч йил давомида 145 та стипендия ажратади. Шунингдек, ўзаро битимга биноан Лаосда хитой тилини ва ХХРда лаос тилини ўргатадиган марказлар очиш ҳам кўзда тутилмоқда.

* * *

СИНГАПУР. Дезару курорти яқинида Малайзиянинг иккита кемаси тўқнашиб кетди. Оқибатда кемалардан бири саҳнидаги йўловчилари билан тўнкарилиб қолган. Полиция вакилининг айтишича, ярим кечада содир бўлган ана шу тўқнашувда 50 киши ҳалок бўлган.

Ташвишли хабар

СТАНЦИЯМИ ЁКИ ШАХСИЙ ДЎКОН?

Чортоқ тумани ҳокимият идораларига маҳаллий темир йўл станциясидаги аҳвол тўғрисида бир эмас, бир неча бор хабар қилишган. Станция бошлиғи Р. Темиров ҳар гал огоҳлантириш, баъзан эса қаттиқ огоҳлантириш билан қутулиб қолар, вазият эса ўзгармасди. Ниҳоят, давлат назорати туман инспекцияси ходимлари Чортоқ темир йўл станциясидаги аҳволни текширмоқчи бўлишди.

Станция ишининг энг муҳим кўрсаткичларидан бири — вагонларга юк ортиш ва жўнатиш ўтган йилнинг шу даврига нисбатан анча камайиб кетган: деярли 600 вагон кам юк жўнатилган ва туширилган. Бу ерда ишлаётган ходимларнинг ярми махсус техник маълумотга эга эмас. Айни пайтда Чортоқда темир йўл станциясида ишлаш учун зарур маълумотли мутахассислар етарли, лекин станция бошлиғи иш сўраб келган кишиларнинг деярли ҳаммасига рад жавоби қилади. Унинг фикрича, рад қилишга асоси бор. Станцияда ишлайдиган одамларнинг учдан бир қисмидан кўпроғи, яъни 12 киши бошлиқнинг энг яқин қариндошларидир. Шулардан атиги икки киши — станция бошлиғининг шу ерда ишлайдиган уч нафар ўғлидан бири ва жиянигина махсус маълумотлидир.

Аҳвол шундай экан, масъулият, меҳнат интизоми каби тушунчалар унутиб юборилганига ажабланмаса ҳам бўлади. Бу аҳвол ишлаб чиқаришга таъсир қилмай қолмайди, албатта. Шу сабабли бажарилмаган ишларни бажарилди, деб ёзиш ҳоллари тез-тез учрай бошлади, ҳужжатларга қараганда, ҳамма иш батартиб бўлса ҳам, вагонлар юки туширилмай ёки жўнатилмай, узоқ вақт туриб қолади.

Масалан, станцияда деярли 50 тонна аммо қуйилган цистерна деярли 17 кун тўхтаб турди, станция ходимлари вагонни жўнатиш учун ҳужжатни расмийлаштиришларига ана шунча вақт кетибди. Станция ходимлари юк ҳужжатини дурустроқ ўқимай, Янгиқўрғон туманидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалиги номига келган 134 тонна кўмирни Уйчи туманидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалигига жўнатиб юборишган. Янгиқўрғонликлар юк келавермагач, станция раҳбариятига даъво қилганлар. Станция бошлиғи айбдорларни излаб топгунга қадар Уйчи туманидаги жамоа хўжалиги кўмирнинг 40 тоннасини сарфлаб бўлган. Натижада Янгиқўрғондаги хўжалик кўмирнинг учдан бир қисмидан маҳрум бўлгани етмаганидек, қўшни тумандаги хўжаликдан қолган юкни ташиб келтириш учун 50 минг сўм сарфлаган.

Давлат назорати инспекцияси бошқа камчиликларни ҳам аниқлади. Бу ерда станцияга қарашли товар-моддий бойликлар тегишлича ҳисобга олинмас экан. Бир вақтлар станциянинг ёрдамчи хўжалиги мавжуд эди. Ҳозир эса ёрдамчи хўжалик тўғрисида бирор маълумотни ҳам топиб бўлмади.

Давлат назорати инспекцияси текшириш материалларини Чортоқ тумани ҳокимлигига топширди. Туман ҳокимининг қарори билан ишда камчиликларга йўл қўйгани, давлат ва ишлаб чиқариш интизомини бузгани учун темир йўл станциясининг бошлиғи Р. Темиров лавозимига муносиб эмас, деб топилди. Бошқа масъул ходимлар ҳам қаттиқ огоҳлантирилди. Бу чоралар қолоқ темир йўл станциясини ўпирилишдан олиб чиқишга ёрдам беради, деб умид қиламиз.

Н. ХЎЖАЕВА.

Урганч шаҳрининг Ал-Хоразмий кўчасидаги барча автобус бекатлари савдо қилишга мослаб қайта қурилгандан сўнг аҳолига хизмат кўрсатиш имкониятлари кенгайди.

СУРАТДА: янги тикланган бекат.

Қ. ОТАЕВ олган сурат.

СУРХОНДАРЁНИНГ ТУЗИ ҲАММАГА ЕТАДИ

СУРХОНДАРЁДА Хўжаикон деган жой бор. Бу ердаги туз заҳирасини фақат тахмин қилиш мумкин — шу даражада кўп.

Ҳозир Хўжаиконда ишлар қизғин. Чунки бугун Ўзбекистонда асал кўп бўлгани билан туз кам — асаларини ҳамма вилоятда асраш мумкин, аммо ош тузи заҳиралари ҳамма жойда ҳам бўлавермайди. Бундан ташқари, асал бир йилда бир неча марта керак, туз эса ҳар куни... беш-олти марта!

Биласиз, ош тузининг ҳам оддийси, тағин йодлаштирилгани бўлади. Ўша йодлаштирилгани жуда ноёб ҳисобланади. Хўжаиконнинг тузини ҳам табиатнинг ўзи йодлаштирган.

Хўжаиконда ҳозир цех ишлаяпти. Эҳтиёжнинг зўридан уч сменада 300 тонна туз тайёрлаяпти. Ҳозирги қувват билан бир йилда 50 минг тонна туз тайёрлаш мумкин. Ўзингиз ҳам билиб турганингиздек, бу — Ўзбекистон эҳтиёжини еттидан бирини қаноатлантиради. Шунинг учун корхона раҳбарлари америкалик ишбилармонлар билан ҳамкорлик қилишяпти. Фабрика қурилмоқда. Ана шунда заводнинг йиллик қуввати — 100 минг тоннага етади.

Тожиддин РАЗЗОҚ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Улар юртимиз фахри

ЗАМИН ВА ЮЛДУЗЛАР

Ғаройиб бир тасодиф: турли замонларда яшаган, аммо юртдош бўлган бу икки инсоннинг ҳам орзу-умидлари юлдузларга талпингандир. Шарқнинг истеъдодли олими ва маърифатчиси Мирзо Улуғбек илми нужумни ривожлантиришга улкан ҳисса қўшган эди. Тошкент машинасозлик лойиҳалаш бюросининг бош лойиҳачиси Шавкат Аҳадович Воҳидов ҳам ҳаётининг катта қисмини фазо илмига бағишлаб келмоқда. У Улуғбек ватани — Самарқандда туғилган.

...У мукофотлар, унвонлар олар, аммо номи кўпларга номаълумлигича қолаверар эди. Иттифоқ космик дастури кенгайгандан кенгайиб борди. Тошкентда Бойқўнғирни қурган Барминнинг қудратли лойиҳалаш бюроси шоҳобчаси барпо этилди. Кейинчалик у ривожланиб, Воҳидов раҳбарлигидаги мустақил машинасозлик лойиҳалаш бюросига айланди. Олим раҳбарлигидаги бюрода дунёга келган техника космосда синовдан ўтди. Тошкент олимларининг аппаратлари Ой, Марс, Зуҳро юлдузи юзини кўрди, Ер атрофи орбитасига чиқарилди.

Тошкент олимлари россиялик ҳамкасблар билан ҳамкорликда ярим ўтказгич кристалл ва ойналарни эритиш бўйича тажриба ўтказишди. Шундан эътиборан Шавкат Аҳадович ҳаётининг космос билан боғлиқ саҳифалари бошланди. Маълумоти бўйича физик, аммо олдинига минерология, моддалар синтези билан қизиқиб, бу соҳаларга доир йигирмата кашфиёт қилишга муваффақ бўлган, ядро физикаси соҳасида ҳам ишлаган олим шундан кейин космосга доир фан уммонида қулоч отади. Мана 14 йилдирки, шу соҳада садоқат билан меҳнат қилмоқда. Шавкат Аҳадович — Халқаро муҳандислик академиясининг академиги, Россия космонавтика академиясининг фахрий академиги, Ўзбекистон Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, олтмишта муаллифлик гувоҳномасига эга. Кашфиётларининг анчагинаси космосга тааллуқлидир.

Олимлар 2050 йилга бориб, 20 мингдан ортиқ одам ер атрофи орбитасида яшайди, деб тахмин қилмоқдалар. Бунинг учун энергетика, қурилиш материаллари керак бўлади. Шу боисдан космосда ўрнатиладиган йирик габаритли конструкциялар — антенналар, телескопларни, энергия майдонларини яратиш зарур. Булар — келажакда космоснинг куч-қудрати бўлади. Шавкат Аҳадовичнинг лойиҳалаш бюроси космик фазони ўзлаштириш бўйича тадқиқотларни ривожлантириб, ўша йирик габаритли конструкциялар устида иш олиб борди. Натижада катта тажриба орттирилди, тегишли ускуналар яратилди, юқори малакали мутахассислар жамоаси вужудга келди.

— Энг муҳими, ҳозирги қийинчилик даврида бу мутахассисларни қўлдан чиқармаслик, нимагаки эга бўлсак, ҳаммасини сақлаб қолиш керак, — дейди Шавкат Аҳадович.

Иттифоқнинг барбод бўлиши, иқтисодий бошбошдоқлик малакали лойиҳачиларнинг космик илҳомларини сўндираёзди. Маош жуда камайиб кетди, ходимлар сони қисқартирилди. Бошқа ташкилотлар сингари, лойиҳалаш бюроси ҳам конверсия оёғи остида топталди. Россия космик фирмаларидан буюртмалар келмай қўйди. Ана шу қийинчиликлардан омон-эсон чиқиб олиш — Воҳидовнинг асосий ташвишига айланди.

Космик технология орқали халқ хўжалигининг бошқа тармоқларига йўл очиш мумкин. Масалан, айтайлик, ҳозир республикамизда қанд ишлаб чиқарилмайди. У бошқа мамлакатлардан валютага сотиб олинади. Ўзбекистонда етиштириладиган қанд лавлагини қайта ишлаш учун эса тегишли машиналар зарур. Шавкат Аҳадовичнинг лойиҳалаш бюросида шундай машиналар яратиш устида иш олиб борилмоқда. Ваъдага кўра, қанд ишлаб чиқарувчи биринчи митти заводларнинг дастлабки туркуми шу йил охирида етказиб берилади. Муҳтожлик лойиҳачиларни тарвуз, помидор шарбати ва кунгабоқар уруғини қайта ишлаш технологияси тизимларини яратиш устида бош қотиришга ҳам мажбур қилди.

— Космос — заминдаги бошқа кўп муаммоларни ҳал этишда ҳам одамларга кўмаклашишга даъват этилган, — дея гапида давом этади Шавкат Аҳадович. — У об-ҳавонинг қандай бўлишини олдиндан билишга, сув тошқини ёки ёмғир тўғрисида огоҳлантиришга, қазилма бойликларни разведка қилишга ёрдам бериши мумкин. Космос ёрдамида қишлоқ хўжалик экинларининг етилиш суръатини аниқласа, атроф-муҳит ҳолатини назорат қилса бўлади. Лойиҳалаш бюромизда ана шу мақсадлар учун яратилган кўпгина асбоблар бор. Улар хориждаги шунга ўхшаш асбоблардан қолишмайди. Масалан, Ўзбекистон олимлари яратган «Ровномер» деб аталмиш мослама ипак сифатини назорат қилади.

Лойиҳалаш бюроси қийинчиликдан шунчаки чиқиб олгани йўқ — Шавкат Аҳадович бошлиқ олимлар ўз куч-ғайрати ва билимларини энг кўп самара берадиган ишларга сарфлашга муваффақ бўлишди. Аммо бу ишлар асосий юмуш — космос ишига путур етказмаслиги керак. Ўзбекистоннинг космик истиқболига Шавкат Аҳадович ҳаммадан кўра кўпроқ ишонади. У шу истиқболни яқинлаштириш учун қўлидан келган ҳамма ишни қилаётир. Эндиликда Ўзбекистоннинг ўз космик агентлиги ташкил этилган. На космодроми, на учишни бошқариш маркази бўлган республика учун агентликнинг ташкил этилиши асло ҳашам эмас. Космосга доир ишларни олиб бориш фан ва халқ хўжалигига зарурлигини исботлаш учун олим ҳали кўп меҳнат қилиши керак. «Ўзбеккосмос» агентлигида халқ хўжалиги манфаатлари йўлида космосга доир ишларни ривожлантиришнинг миллий сиёсати ишлаб чиқилган.

Шавкат Аҳадовичнинг фикрича, Ўзбекистоннинг истиқболига мўлжалланган космик дастури, шунингдек, МДҲ мамлакатлари ва жаҳон миқёсидаги космик дастурлар — бир занжирнинг муштарак ҳалқаларидир. Бу занжирни узиш оқилона иш бўлмайди. Аксинча, куч-ғайратларни бирлаштириш, ўзаро манфаатдорлик асосида бошқа мамлакатлар билан ахборотлар алмашиш даркор. Космик фан ва техникани ривожлантиришда Ўзбекистон ҳам ўз муносиб ўрнини эгаллаши керак.

Бошқа бир вазифа ҳам бор: хўжалик юритишнинг янги тизимига ўтишда республикада космик алоқани ривожлантириш лозим. Бунда кабель ишлатиш бориш қийин бўлган жойларда қимматга тушади. Космос орқали, шунингдек, автомобиль йўлларида юк олиб келиш ва олиб чиқиб кетишни ҳам назорат қилиш мумкин. Бу — Божхона, Давлат автомобиль назорати ходимлари ишини анча енгиллаштиради.

Унинг фикрича, ўз ақлий куч-қувватини, юксак техника ва технологияни ривожлантирадиган мамлакат доимо бой ҳаёт кечиради. Космик фани эса ана шу имкониятлар эшикларини очиб беради.

Олим ҳозирча имкон қадар ана шу дамни яқинлаштиришга ҳаракат қилаётир. Молиявий қийинчиликларга қарамай, ўзи яратган ва кўпгина мамлакатларда машҳур бўлиб кетган аэрокосмик мактабни сақлаб қолишга, шу мактаб учун обсерватория қуришга уринмоқда. Ҳар йили ёзда Ўзбекистон, Украина, Россия, Польша, Покистондан келадиган юзлаб болалар бу ерда машҳур фазогирлар ва олимларнинг лекцияларини тинглайдилар, тренажёрларда машқ қиладилар, ўзлари ясаган моделларни учиришда қатнашадилар. Педагоглар авлодидан чиққан Шавкат Аҳадович «Юқори технологиялар зонаси» — Паркентда учта янги мактаб қуриш ва у ерда бўлажак дастурчилар, лаборантлар, ҳисобчилар тайёрлаш ниятини рўёбга чиқаришга кўп куч-ғайрат ва маблағ сарфламоқда. Олим Тошкент техника университетида яқин орада янги космик асбоблар яратадиган талабаларга дарс беради.

Олим ҳали яна кўп иш қилиш ниятида. 58 ёшида араб тилини ўрганишга киришди, адабиётшунослик билан шуғулланмоқда. Бу — у фан, ишлаб чиқариш, қурилишни унутиб қўйди, деган гап эмас, албатта. Ҳатто, шу қадар банд бўлишига қарамасдан, боғ парваришига ҳам вақт топади.

Хуллас, Шавкат Воҳидовнинг буюк олим — мунажжим Улуғбекка юртдошлиги беҳикмат эмас. Юлдузларга мафтункорлик, илмга чанқоқлик, меҳнатсеварлик ва иқтидор уларни туташтирган фазилатлардир.

Л. СТРУННИКОВА,
ЎзА мухбири.

„ХАЛҚ СЎЗИ“ МЕҲМОНИ

«Ўзбекистон овози» газетаси республикамиз матбуот органлари орасида ажралиб турадиган нашрдир. Унинг узоқ йиллар мобайнида шаклланган анъаналари, ижодий мақсад ва маслаклари борки, жамоа аҳли улар билан доим фахрланиб юради. Бундай ифтихор хислари нафақат жамоа аҳли, балки шу даргоҳнинг тупроғини ялаб, камол топган, бугунги кунда эса республикамиз турли минтақаларида фаолият кўрсатаётган юзлаб-минглаб журналистлар, ижодкорлар «плеядаси» қалбига ҳам бегона эмас. Айниқса, бу республикамиз жамоатчилиги газетанинг 75-йиллигини қизғин нишонлаётган шу кунларда янада ёрқинроқ намоён бўлаётир.

«Халқ сўзи» жамоаси ҳам «Ўзбекистон овози» газетасини, унинг жамоасини муборак ёш билан қизғин табриклайди.

● *Яңги нашрлар*

АҲЛИ ҚАЛАМГА ТАЪЗИМ

Яқинда ўзбек журналистикасининг дарғаларидан бири Зиёд ЕСЕНБОЕВ «Ўзбекистон» нашриётида «Матбуотимиз фидойилари» китобини нашр эттирди. Шу биринчи рисола 1991 йилда босилиб чиққанди. Лекин иккинчи китоб кенг қамровлилиги жиҳатидан аввалгисидан фарқ қилади.

Мазкур китобда нафақат газета-журнал ходимлари, балки радио ва телевидение, босмахона ҳамда нашриётларда, китоб савдоси тизимида ишлаётган қаламкашлар ҳақида ҳам гап боради. Шунингдек, техник ходимлар ҳам эътибордан четда қолмаган. Унда олтмишдан зиёд истеъдодли инсонларнинг умр йўли, касб маҳорати ҳақида ҳикоя қилинади. Ҳар бир зиёлининг дилини ва китоб жавонини безайдиган бу асар Зиёд Есенбоевнинг Шароф Рашидов ҳақидаги хотираларидан бошланади. Китобхон истиқлолимизни кўролмай кетган Чўлпон, Усмонхон Эшонхўжаев, Қосим Сорокин каби ўзбек журналистикасининг асосчилари, устозлар ҳаёт йўли билан танишади. Китобдан жой олган суратлардан тарихий лаҳзаларни кўриб, кўз қувнайди. Шу аснода китобхон 1993 йилгача сафимизда бўлган Сиддиқ Ражабовдан тортиб, бугунги кунда ҳам толмай ижод қилаётган касбдошларимиз фаолияти ҳақида қизиқ-қизиқ воқеаларни ўқийди.

Китобда Тоҳир Фидойи, Исмоил Сулаймонов, Абдуғани Абдуллаев, Жўра Саъдуллаев, Тўлқин Эшбек каби касбдошларимиз фаол қатнашганлар. Журналистикамиз ҳаётида муҳим воқеа бўлган «Матбуотимиз фидойилари» тўпламининг «Ўзбекистон овози» газетасининг 75 йиллигига бағишланганлиги шу газета жамоасини, айниқса, руҳлантириб юборди. Шундай савоб ишни амалга оширган устозларга ҳамиша таъзимдамиз.

Шуҳрат ЖАББОРОВ,
«Ўзбекистон овози» газетаси бош муҳаррирининг ўринбосари.

● *Иқтисодиёт қирралари*

«Зафар»нинг ойдин йўли

Бугунги кунда пойтахтимизнинг марказий дўконларида «Зенит» заводи қошида ташкил этилган Ўзбекистон ва Жанубий Кореянинг «Ўздэуэлектроникс» қўшма корхонасида ишлаб чиқарилган ихчам ва бежирим рангли телевизорларни кўп учратиш мумкин. Бундан бир неча йил илгари Ўзбекистонда шундай ғаройиб маҳсулотлар ишлаб чиқарилиши ҳеч кимнинг хаёлига келмаган эди. Тасвирий экраннинг ҳажми 29 дюм, оғирлиги ярим пуд бўлган, қирқ дастурли ушбу рангли телевизорлар истиқлолимизнинг мевалари десак муболаға бўлмас.

— Сифати жиҳатидан японияликларникидан қолишмайди. МДҲ давлатлари телевизорларидан ўн чандон яхши, —дейди корхона директори Ҳотам Фозилбеков. — Шунинг учун ҳам биз ишлаб чиқаётган «ДЭУ» маркали телевизор ва видеомагнитофонлар ниҳоятда харидоргир. Келгуси йил дазмол, чанг ютгич каби халқ хўжалиги моллари ишлаб чиқаришни режалаштириб қўйдик.

Шу ўринда «Зенит» заводнинг тарихи ҳақида тўхталишга тўғри келади. 1982 йили пойтахтимизда заводнинг қурилиш ишлари бошланди. 1984-85 йилларга бориб микросхемалар ишлаб чиқариш кенг йўлга қўйилди. Ушбу маҳсулотга асосий буюртмачи Минскдаги компьютер заводи ҳисобланарди. Иттифоқ парчаланиб кетгач, жамоа ночор аҳволда қолди. Иш ҳақининг, иш ўринларининг тобора қисқараётганлиги сабабли, ҳайҳотдек завод ҳувиллаб қолди. Корхона раҳбари Ҳотам Фозилбеков замон талабини тўғри тушуниб етди, зудлик билан Жанубий Кореянинг етакчи фирмалари билан ҳамкорлик йўлга қўйилди. Натижада «Гольдстар» видео ва аудио плеерлари ишлаб чиқарила бошланди. Шундан сўнг Хитой билан ҳамкорликда «Зафар» маркали рангли ва оқ-қора тасвирли телевизорлар тайёрлаш йўлга қўйилди. Тадбиркорлик ўз самарасини берди. Корхонанинг молиявий аҳволи тобора яхшиланди.

Айни пайтда корхона жамоаси маҳсулот турларини кўпайтириш, унинг сифатини янада яхшилаш борасида эзгу ишларни қилмоқда. Бир сўз билан айтганда, корхонанинг келажаги порлоқ.

Шароф СУЛТОНОВ.

ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР, ШАРҲЛАР

ТУРОН ЗАМИНГА ҚИЗИҚИШ

Скандинавия мамлакатларида ҳам Она-Ватанимизга қизиқиш катта экан. Даниядан ташриф буюрган журналист, олим ва жамоат арбоблари бу ҳақда фахрланиб сўзлашди.

Вилоят зиёлилари билан бўлган учрашувда профессор К. Саидов, ишбилармонлар уюшмаси бошлиғи Ф. Аҳмаджонов, Ўзбекистон журналистлар уюшмаси вилоят бўлими раиси В. Крутченко ва бошқалар меҳмонларнинг саволларига жавоб қайтардилар. Мустақиллик шароитида муаммоларни бартараф этиш юзасидан амалга оширилаётган тадбирлар меҳмонларда катта қизиқиш уйғотмоқда. Улар Самарқанддан Хивага ва Тошкент орқали Қозоғистонга йўл олдилар.

АДИРЛАРДА ХАНДОН ПИСТА

Дўстлик ва ҳамкорликнинг нафи катта эканлиги яна бир бор намоён бўлди. Қирғиз қардошларимиз Ўзбекистонда ҳам хандон писта етиштиришни йўлга қўйишга кўмаклашдилар.

Наманган туманидаги ипакчилик хўжалигида хандон писта ўстириш тажрибасига қўл урилди. Ўш шаҳридаги илмий-тадқиқот олийгоҳи билан тузилган шартнома асосида адир ерлардан бир гектарига хандон писта кўчатлари экилганига 3 йилдан ошди. Ҳозир уларнинг бўйи ҳам 1 метрдан баланд. Олимларнинг таъкидлашича, суғориладиган ерларда хандон писта табиий шароитга қараганда икки баробар эртароқ ҳосилга кирар экан.

АДАБИЙ МАКТАБ ИШ БОШЛАДИ

Бундан бир неча ойлар муқаддам Андижон вилоятининг Бўз туманидаги Санда Зуннунова номли педагогика билим юртида Тўлан Низом номли адабий мактаб ташкил қилишга қарор қилинган эди.

Халқ депутатлари район кенгашининг сессияси қарорига мувофиқ яқинда ана шу адабий мактаб ўз ишини бошлади ва мактаб жамғармаси ҳисобидан «Гулшан» номли шеърлар, ҳикоялар тўплами нашр қилинди.

ВАРГАНЗА АНОРИ

Варганза... Китоб туманидаги Ҳисор тизма тоғлари этагида жойлашган бу қишлоқ шифобахш ширин-шакар қирмизи анорлари билан довруғ таратган. Шу ердаги жамоа ширкат хўжалиги ҳам «Варганза» деб аталади.

Хўжалик анор етиштиришга ихтисослаштирилганлиги бежиз эмас.

Қурбон ака Ражабов 1,5 гектар ердаги боғни фарзандлари билан бирга ижарага олиб парвариш қиляпти. Аслида Қурбон аканинг отаси, бобоси ҳам анор етиштирувчи боғбон бўлишган. Боболар касбини мерос қилиб олган Қурбон ака бу йил ҳам 13 тонна анор етиштириб, эл дастурхонига тортиқ этди.

Ҳайдар НОСИРОВ.

● *Заҳириддин Муҳаммад Бобур таваллудининг 510 йиллигига*

ЗИЁРАТ

Қобул ва унинг атрофида юз бераётган отишма ва портлашлар ҳақида эшитганим ҳамоно юрагим тўрида кучли оғриқ сезаман. Кўз ўнгимда буюк бобомиз — ҳазрати Бобур гавдаланади. Гузаргоҳдаги «Боғи Бобур» ўқ ёмғирларидан омонмикин, у ер-бу ерига шикаст етмадимикин, деган ўй хаёлимдан кечади.

Куни-кечагидек ёдимда. Биз ҳали Тошкентдалик вақтимиздаёқ, муқаддас тупроқ — «Боғи Бобур»ни тезроқ бориб кўриш, буюк бобомизнинг қабрини зиёрат қилиш орзу-истаги билан тўлиб-тошган эдик. Қобул заминига етиб келган, дақиқаларданоқ яна бутун фикри-зикримиз Бобурда бўлди. Қани иложи бўлса, аэропортдан тўппа-тўғри Бобурни бориб зиёрат қилсак, деган ўй-фикр тинчлик бермасди.

Бобур қабрини зиёрат қилгандан сўнг Ҳиротга бориб, Алишер Навоий бобомиз қаршисида тиз чўкишни ният қилгандик... Бизни аэропортда кутиб олган мезбонлар билан саломаликдан сўнг ана шу тилакларимизни билдирганимизда Бобурку-я бир гап бўлар, бироқ Ҳиротга учиш қандай бўларкин, деган истиҳола уларни бироз ўйлантириб қўйганди. Чунки Ҳиротдаги сиёсий вазият бирмунча жиддий қалқиб турганлигини ўзимиз ҳам пайқаган бўлсак-да, барибир таваккал қилишга жазм этгандик. У ерга боришимиз ҳақида ўйлаб кўришларини, иложи бўлса, албатта, илтимосимиз қондирилишини айтиб, бизга таскин беришди.

1991 йилнинг 6 март куни бизнинг ҳаётимизда унутилмас кун бўлиб қолиши, шубҳасиз. Бизга ажратилган машина Қобул шаҳрининг сергавжум кўчаларидан юриб, бизни узоқдан оқариб кўринган тоғ томон олиб кетди. Манзилга етиб боргунимизча Бобур ҳақида билганларимизни эслаб, бир-биримизга ҳикоя қилиб бердик. Кучли ҳаяжон билан «Боғи Бобур»га қандай етиб борганимизни ҳам сезмай қолибмиз. Иморатлар бир-бирига қалашиб кетган тоғ ёнбағри олдидаги Гузаргоҳда—боққа кираверишда, дарвоза олдида автомат билан қуролланган икки афғон аскари машинамизни тўхтатди. Таржимон бизни Ўзбекистондан меҳмон эканлигимизни айтгач, ичкарига киришга рухсат беришди. Машинамиз асфальтланган йўлдан юқорироққа кўтарилиб, катта чинор тагида тўхтади. Оппоқ қор билан қопланган боғнинг ҳавоси мусаффо! Биз Қобулга келишимиздан икки кун олдин кейинги саксон йилда биринчи марта жуда қалин қор ёққан экан. Боғда минг йиллик чинорлар ўйга толган кексалардек салобат тўкиб турибди.

«Боғи Бобур»нинг чор атрофи девор билан ўралган. Кун чиқиш томони тоғ. Бобур қабрига кўтарилишда чап томонда оқ мармардан ёзги масжид қурилган. Давр ва замонлар синовидан, шамол-у бўронлардан ўтган бу қиблагоҳ қаршисида бир дақиқа тўхтаб ўтдик. Сўнг ўн саккиз зинапоядан кўтарилиб, чап томонда жойлашган Бобур қабри томон оҳиста қадам ташладик. Бу муқаддас замин кўзимизга оловдек кўриниб кетди. Гўё биз ўзимизни бобомиз Бобур пешвоз чиқиб, қучоқ очиб кутиб олаётгандек ҳис этдик. Ўттиз йилдан буён шу ерда боғбонлик қилаётган афғон Муҳаммад Асрам билан учрашиб, суҳбатлашдик. Унинг гап-сўзларидан Бобурга бўлган ҳурмат-эҳтироми буюк эканлигини пайқадик.

Биз билан ҳамкор бўлиб борган телевидение мухбири Александр Исаев ушбу унутилмас дақиқаларни тезроқ лентага туширишга, қабр тепасига битилган сатрларни суратга олишга ошиқарди. Оппоқ мармарли қабр қаршисида бир дақиқа сукут сақлаб, бобомизнинг жойлари жаннатда бўлсин, деб тиловат қилдик.

Қабр тепасида дарий тилида битилган сатрларга ҳаяжон-ла кўз югуртирамиз:

«Шоҳ ким они юзиға
кўрдилар нури илоҳ,
Ул Заҳириддин Муҳаммад
эрди Бобурподшоҳ
Шавкату иқболу давлат,
адлу доду дин ила,
Тавфиқу файзу футуҳдин
бор эди унга сипоҳ,
Жонсафолиғ бўлди ажсом
оламни фатҳ этибон,
Бўлди руҳ дунёсини фатҳ
этгали нури нигоҳ,
Манзили чун ўлди
Фирдавс таърихин ёд
эттали,
Дедим: ўлсун жойи
жаннати ҳоки, Бобурподшоҳ».

Биз бу сатрларни ҳамкасб дўстимиз, «Овози тожик» рўзномаси бўлим мудири, шоир Тўхтамиш Тўхтаев таржимасида эшитиб, гўё бобомиз Бобурнинг овозини эшитгандек ҳис этдик. Унда ёзилишича, Бобурнинг васиятномасига кўра, у Аграда вафот этганидан кейин унинг ҳоки шу оромгоҳга келтириб дафн этилган экан.

Биз ҳаяжонли таассуротлар оғушида боғни кезар эканмиз, унинг тоза, мусаффо ҳавосидан тўйиб-тўйиб нафас олардик. Шоир ўзининг «Бобурнома»сида ёзганидек: Қобул ҳавосидек ҳаволиқ ер оламда маълум эмаским бўлғай... Бобур ўз китобида мақтаган қалин чинор дарахтлари, уларнинг «латиф сояси» ёзда қанчалар оромбахш эканлигини тасаввур этдик.

Гузаргоҳ, яъни Бобур боғи шундай бир гўшаки, шоирга бу ернинг ёқиб қолганлиги ажабмас. У шу ерларнинг боғ-роғларга айланишини, бир умр кишиларга қувонч ато этишини бежиз орзу қилмаган экан. Қобулдаги «Боғи баланд» ҳам бу ердан қолишмайди. Лекин у ерни камситмаган ҳолда «Боғи Бобур»ни жаннатга қиёс қилса арзийди. Қор тагида ётган ерлар баҳорда гўзаллик кашф этади, қушлар сайраши оламни тутади. Гўё бу саҳий табиат ҳамюртимиз — буюк инсонни аллалаётгандай, ўз бағрида эъзозлаб, асраётгандек туюлади.

Бобомиз Бобур мангу, ҳамиша биз билан. У ўзининг иккинчи умрини яшаяпти. Унинг асарлари, «Бобурнома»си, қолаверса, у орзу қилган мустақил юрт —бугунги авлодлари ҳуррияти, фароғати!.. Булар нинг бариси унинг иккинчи умри.

Мана шуларнинг ҳаммасини бир-бир хаёлимиздан ўтказар эканмиз, бобомиз Бобур қаршисида яна бир карра таъзим қиламиз. Унинг оқ мармарли қабрини кўзимизга тўтиё қилиб, шу заминдан бир сиқим тупроқ олиб қайтдик. Бу бобомиздан биз учун бир умрга эсдалик бўлиб қолади. Бугунги кунда Аллоҳдан ана шу муқаддас замин тинч, осойишта бўлишини, отишмалар, портлашлар тўхташини, барқарорлик устун келишини сўраймиз. Чунки бу гўшада буюк бобомиз — ҳазрати Бобур ётибди.

Миршароф МУҲСИМОВ.

АВЛОД

(ҲИКОЯ)

Мирсалим уста ёши 70 дан ошганда пенсияга чиқди. Умри дурадгорлик билан ўтган эмасми, ҳатто қўшни маҳаллаларга бориб қолса ҳам, ўша ердагилар уни ўтказгани жой тополмасди. Унинг шу атрофда кирмаган кўчаси, очмаган эшиги қолмаган ҳисоб. Буюртмачилар ҳам сероб бўларди. Уста ҳеч кимнинг кўнглини қолдирмаслик тадоригини кўриб, ён дафтарига уларни навбатга ёзиб қўярди. Муштипар, кўнгли яримлардан пул олмасди. Бошқаларга ҳам «мунча пул берасан» деб тиқилинч қилмасди.

Уста ишга ўрганган эмасми, дастлаб қўни-қўшниларнинг майда-чуйда ҳашар юмушлари билан ўзини овутиб юрди. Ёлғиз қолди дегунча, ўтган умрида қилган ишларини сарҳисоб қилар, хотираларга берилларди. Устанинг ёлғиз ўғли бўлиб, уни на касб-корга, на илмга қизиқтира олди. Кўзининг оқу қораси бўлмиш ўғлининг ўқишга ҳам, ишга ҳам иштиёқи йўқ эди. Начора. Уста энди қўли юмушларидан бўшади дегунча, уйи олдидаги ўриндиққа ўтириб олиб, ўтган-кетгандан ҳол-аҳвол сўрар, уларни дуо қиларди. Бора-бора уста учун эшик олдида ўтириб, ўтган-кетганлар билан гаплашиб, уларни дуо қилиш бир юмушга айланди. Баъзилар имони бутун уста одамдан дуо олиш, бир-икки оғиз гаплашиш учун атайин йўлларини шу кўчага буришарди.

— Илойим, фарзандларингни роҳатини кўр. Аллоҳ омадингни берсин, — дея хайрлашарди уста.

Мирсалим ота 80 га сал етмай бандаликни бажо келтирди. Уни танийдиган барчанинг кўнглида ғам-андуҳ қолди. Энди улар ким билан гаплашиб, дилларининг чигилини ёзишади? Уларга ким ўзлари яхши кўрган сўзларини айтади?

Устанинг маъракалари ўтгач, Саломат кампир чоли ўтирадиган ўша ўриндиқда ўтириб кунни кеч қиладиган одат чиқарди. У ҳам йўлдан ўтганлар билан узоқ гаплашар, хайрлашаётиб соғ бўл, Аллоҳ омадингни берсин, деб дуо қиларди. Қишлоқдагиларнинг кампирга меҳри ошди. Унга ҳамма кўникиб қолди. Шу зайлда орадан ўн йиллар ўтди. Қазо вақти етиб, кампир ҳам омонатини топширди. Энди ўша ўриндиқда чол-кампирнинг эркаси — Мирҳалим кўринадиган бўлди. У кайфдан қизариб кетган кўзлари билан уига ажабланиб қараётганларга ғилтайиб қарар ва кашанда деб тусмоллаган одамидан: битта чектир, деб талаб қиларди.

Шу алфозда йиллар ўтаверди. Мирҳалимдан зада бўлган одамлар йўлларини бошқа кўчаларга бурдилар. Лекин йўл барибир йўл-да. Таниш бўлмаса нотаниш ўтиб қолади. Бир вақтлар чол ва кампир кўпларни хушнуд этган, қувончига шерик, дардига малҳам бўлган ўша жойда энди устанинг набираси Миролим ўтирадиган бўлди. У ўтган-кетганлардан:

— Соатингиз неча бўлди, — деб сўрар ва кейин қўшиб қўярмиш: — Тағин «Оддий Мария» киноси ўтиб кетмасин...

Абдунаби МАННОПОВ.

ҲАНГОМАЛАР

КЕСАКДАН ҲАЙКАЛ

Нима бўлди-ю, йиғилишиб ош дамлайдиган бўлдик. Ёш ёзувчи Рашид Аслонов ошпазлик қилди. Қозон тепасида қиттак-қиттак кўпайиб кетди шекилли, ошпазнинг кўзлари сузила бошлади...

Ва, ниҳоят, паловхонтўра тортилди. Иштаҳамиз карнай эди. Бирдан ёзувчи Ўткир Хошимов ошдан қўлини тортиб сўради:

— Ошни ким дамлади?

— Мен, устоз, — деди Рашид кўзларини сузиб.

— Яшанг! — деди Ўткир ака. — Тузи қани? Ие, Сизга кесакдан ҳайкал қўйсак бўларкан-ку, а!

ҲАЗИЛНИНГ ТАГИ ЗИЛ

Бир йил ёз жуда иссиқ келди. Ишхонамиз Анҳорга яқин эмасми, баъзан шошапиша тушлик қилиб, чўмилишга чопардик.

Бир куни журналист Алиназар Эгамназаров билан Мурод Абдуллаев Анҳорнинг бир қирғоғидан иккинчи қирғоғига икки марта сузиб ўтишга баҳслашиб қолишди.

Мурод ака қирғоққа бориб, қайтишда чарчаб қолди шекилли, ортиқ сузолмади. Худди қармоқ пўкагидек сувга бир кириб, бир чиқарди. Аввалига ҳазиллашяпти, деб ўйладик. Қарасак, чинга ўхшайди...

— Чўкяпти, эй ростдан ҳам чўкяпти, — дея бақириб қолди шоир Насриддин Муҳаммадиев.

Алиназар ака сувга калла ташлаб, уни базўр олиб чиқди. Сал бўлмаса баҳс «қимматга» тушар эди. Начора, Мурод ака чойхонада икки марта ош қилиб берди.

Тўхтамурод ТОШЕВ.

● *Қонун номи билан*

ТИНМАСАНГ — ТИНАРСАН...

Аҳмад Қурбонов «Бир йигитга қирқ ҳунар оз» деган нақлни яхши билардию, аммо тер тўкиб меҳнат қилгиси келмасди. Негаки, атрофида давра қурганларнинг кўпчилиги бел оғритмай чўнтагига жарақ-жарақ пул ураётганини кўриб турарди. Бу, шубҳасиз, унда ҳам ҳавас, ҳам ҳасад уйғотди. Унинг қаери кам бу пулпарастлардан?! Нега улар тахлам-тахлам пулга эгаю, унинг чўнтаги қуруқ...

Хуллас, А. Қурбонов ҳамтовоқларига эргашди. Дастлаб у наркотик моддалар тайёрлаш, тарқатиш, афюн сотиб олиб уни қимматига пуллашга киришиб кетди. Унинг «фаолияти» туфайли не-не ёшлар наркотик моддалар кашандасига айланишди. Наша кимларга кулфат, Аҳмадга эса мўмай даромад келтирди.

«Бузоқнинг югургани сомонхонагача», дейишади. Ички ишлар хизмати томонидан А. Қурбоновнинг жиноятқорона қилмишлари фош этилди. Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг тегишлича моддаси бўйича айбланиб, уч йилга озодликдан маҳрум этилди.

Текинтомоқликка ўрганган одамнинг тавба қилиши қийин экан. У жазони ўташ жойидаги назорат ходимларининг ношудлигидан фойдаланиб, тунда жуфтакни ростлаб қолди. Яширинча Шаҳрисабз туманига кириб борди. Шаҳрисабзда нима кўп—от ишқибози кўп. Бир от эса фалон миллион туради. У дарҳол ишга киришди. Уй эгаларидан, йўлда учраган одамлардан «от харидори» сифатида тулпори бор хонадонларни суриштирди. Бир неча хонадонларни аниқлагач, тунда қора ниятини амалга оширишга чоғланди.

Ўғри У. Иброҳимов номидаги ширкат хўжалиги ҳудудидаги эски Чоршанба қишлоғида истиқомат қилувчи Луқмон Аҳмедовнинг хонадонини мўлжал қилди. Аҳмад Қурбонов осонлик билан отни хонадондан етаклаб кетди. Йўлда «КамАЗ» юк машинасини ёллаб тоғ ёнбағрида жойлашган Мироқи қўрғони томон йўл олди. Мироқига етиб келгач, отни эски улфати Учқун Ҳошимов хонадонига яширди. Дарҳол харидор қидиришга тушди.

Албатта, отдан айрилган Луқмон ака ички ишлар ходимларига бу ҳақда хабар берди. Натижада зудлик билан Шаҳрисабз тумани ИИБ жиноят-қидирув бўлими бошлиғи, милиция катта лейтенанти С. Ҳайдаров, милиция ходимлари С. Абдиев, М. Турсунов, И. Султоновлардан иборат тезкор гуруҳ тузилди. Маҳаллий жамоатчиликка таяниб иш кўрган гуруҳ аъзолари от ўғрисини савдо устида қўлга олишди. Қашқа жайрон эгасига қайтарилди. От ўғриси А. Қурбонов эса яна одил суд олдида қилмишига яраша жазо олди.

Сами БОЙНАЗАРОВ,
Шаҳрисабз туман ички ишлар бўлими бошлиғи, милиция майори.
С. СИРОЖИДДИНОВ,
«Ўзбекистон овози» махсус мухбири.

• Хотира •

ЎЗБЕК САҲНАСИНИНГ МУРАББИЙСИ

Ўзбек миллий театри ҳақида сўз кетар экан, уни Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий, Маннон Уйғур, Муҳиддин Қори Ёқубовларсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Чунки улар миллий театр санъатининг ташкил топиши ва ривожланишида фидойилик кўрсатган, агар таъбир жоиз бўлса, театр санъати бобида инқилобий бурилиш ясаган санъаткорлар эди.

Раҳматли Маннон Уйғур (Мажидов) театр соҳасида илк бор 1916 йилда иш бошлаганди. Абдулла Авлонийнинг «Адвокатлик осонми?» (хизматкор ролида), М. Қулизоданинг «Ўликлар» (Ҳожи Бахшали ролида) каби асарларида роллар ижро этиб, ҳам актёр, ҳам режиссёр сифатида иш олиб борди. Шўро тузумининг дастлабки йилларида «Турон» оқартув жамияти ихтиёридаги театр труппасини мустақил фаолият кўрсатувчи гуруҳга айлантирди. Ташкилотчилик, ишчанлик хислатларини намоён этиб, миллий театрни янги, мазмунли асарлар билан бойитди. Ўша йиллар матбуотида бу ҳақда тез-тез ёзиларди. «Қизил Байроқ» рўзномасининг 1921 йил 17 сентябрь сонидаги бир мақолада жумладан бундай дейилади: «Маннон Уйғур ўзбек саҳнасининг мураббийси, тўғрисини айтганда, бобосидир».

Ҳа, Маннон Уйғур ҳеч бир муболағасиз ўзбек режиссёрлик санъатига асос солганди.

У турли образларнинг моҳир ижрочиси даражасига кўтарилиш билан бирга, бадиий ижодда ҳам самарали қалам тебратди. «Туркистон табиби», «Фоний уй», «Ўн икки соатлик ҳокимият» каби пьесаларни ёзди.

Маннон Уйғур бадиий раҳбар, муаллим, саҳналаштирувчи режиссёр сифатида фаолият кўрсатар экан, саҳнада қўйиладиган ҳар бир асарни мазмунан пишиқ, мумтоз даражага кўтариш учун тинимсиз ўқиб изланди, виждонан меҳнат қилди. Бу борада у миллий анъаналарга, удумларимизга, халқ санъати меросига таянди. Маннон Уйғурнинг ўзбек мусиқали драма жанрини яратиш бўйича олиб борган ишлари ҳам таҳсинга лойиқдир. Масалан, Ғулом Зафарийнинг Маннон Уйғур саҳналаштирган «Ҳалима» асарида мусиқали драма жанри илк бор қарор топди. Шу мақсад йўлида ижодий изланишни давом эттириб, «Лайли ва Мажнун» (Хуршид), «Муқанна» (Ҳамид Олимжон) каби бир қатор мусиқали асарларни саҳналаштирди.

У Ҳамзанинг «Заҳарли ҳаёт», Ғулом Зафарийнинг «Ҳалима» спектаклларида асрлар бўйи тўрт девор орасида тутқинликда яшаган ўзбек аёлларининг мушкул аҳволини, уларнинг эрк учун интилишларини таъсирли ифодалаб берди.

1941 йили Н. В. Ладигин билан ижодий ҳамкорликда Шекспирнинг «Отелло» асарини саҳналаштирди. Асардаги бош ролни ижро этган Аброр Ҳидоятов шуҳратини мамлакатимиздагина эмас, ҳатто хорижий элларга ҳам таратди. Шундан сўнг Маннон Уйғур ҳақли равишда «Шекспир режиссёри» деган ном олди. Чунки у ўттизинчи йилларнинг ўрталарида «Ҳамлет» спектаклини саҳналаштириб катта муваффақият қозонганди.

Тахминан 1946 йили инглиз парламент аъзолари «Ҳамлет» ва «Отелло» спектаклларини томоша қилиб, театрнинг фахрий дафтарига: «Биз ҳеч қачон, ҳеч қаерда, ҳатто Лондоннинг ўзида ҳам ўзбек театридан ўтказиб қўйилган «Ҳамлет» ва «Отелло»ни кўрган эмасмиз!» деган сўзларни ёзиб қолдирдилар.

Маннон Уйғур Улуғ Ватан уруши йилларида бутун истеъдодини фронт ортидаги меҳнат аҳлига ибрат бўлувчи халқ қаҳрамонлари образини яратишга қаратди. Унинг бу борадаги машаққатли меҳнатлари «Ўлим босқинчиларга» (Комил Яшин), «Жалолиддин» (Мақсуд Шайхзода) каби юксак бадиий маҳорат билан саҳналаштирилган спектаклларда ўз аксини топди. Айниқса, «Алишер Навоий» (Уйғун, И. Султон) спектаклини саҳналаштиришда у бир фурсат тиним билмади. Қалбидаги ҳазрат Навоийга бўлган ҳурмат ва муҳаббатини шу асарга сингдира олди.

— «Алишер Навоий» драмаси устида иш бошлаган дастлабки кунларимизнинг бирида Маннон Уйғурни қидириб уйларига бордик, — деб ёзганди Аброр Ҳидоятов ва Олим Хўжаев. — Борсак устоз қалин кўрпачада, катта бир китобни мутолаа қилиб ўтирган эканлар. Қўлларидаги китоб «Хамса»нинг XIX асрда Тошкентда кўчирилган нусхаси эди. XV асрнинг мураккаб ижтимоий муҳитини, Алишер Навоий хусусиятидаги муҳим белгиларни шу асардан қидираётганини айтиб, бундай дедилар: «Бошлаган ишимиз жуда масъулиятли. Ахир, буюк сиймонинг руҳини, асарларини 500 йилдан буён халқ ардоқлаб келади. Унинг асарлари халқнинг қалбига сингиб кетган. Биз Алишер Навоийга бўлган мана шу ихлосни, ҳурматни, халқимизнинг чексиз эҳтиромини саҳнада намойиш эта оламизми? Унинг ҳаққоний тимсолини ярата оламизми? Мен учун ҳам, актёрлар учун ҳам бу ниҳоятда мураккаб масала».

Кўп йиллик изланиш, машаққатли меҳнатдан сўнг Аброр Ҳидоятов, кейинроқ эса, Олим Хўжаев Алишер Навоий образини худди устозлари Маннон Уйғур талаб қилганидек бутун буюклиги билан яратиб бердилар. Театрда ўтирган ҳар бир томошабин саҳнадаги Навоийни тирикдек ҳис этарди. Асарнинг ўнлаб йиллар мобайнида театр саҳнасидан тушмай катта муваффақият билан ижро этилганлигининг боиси ҳам шунда.

Маннон Уйғур бир пайтлар: «Театр ҳаққоний ва дўстона танқидсиз яшай олмайди», деган эдилар. Унинг бу сўзи бугунги театримиз, саҳна асарларимизни бадиий камолотга етказишда дастуриламал бўларлик. Маннон Уйғурнинг яна бир яхши хислати ҳар бир истеъдодга ишонч ва ҳурмат билан қарар, уларга доимо ғамхўрлик, меҳр-мурувват кўрсатарди. Театрдаги ижодий интизом, маънавий пок ахлоқ учун ниҳоятда қаттиққўл эдилар. Драматурглар билан ҳамкорликда ижодий изланишларни, режиссёр ва актёрларнинг асосий вазифаларидан бири бўлиб қолиши лозим деб ҳисобларди. У драматургларга театр эшигини доимо очиқ бўлиши кераклигини, улар билан ҳеч эринмай ҳар бир эпизод устида ишлаш зарурлигини уқтирарди. Ўзи эса драматурглар олдида жуда катта обрў ва ишончга эга эдилар. Чўлпон, Фитрат, Комил Яшин, Назир Сафаров, Уйғун, Иззат Султон, Ҳамид Олимжон, Мақсуд Шайхзоданинг ижодий изланишлари, ютуқлари Маннон Уйғур билан бўлган узвий ҳамкорликлар самарасидир, деб айтиш мумкин.

Маннон Уйғур ҳаёт бўлганларида, табаррук 95 ёшларини нишонлардилар. Афсуски, ҳаммамизга ҳақ бўлган ўлим у кишини ҳам марҳумлар қаторида эслашимизни тақозо этмоқда.

Маннон Уйғурни яхши сўзлар, ширин хотиралар билан эслаётган, унинг руҳи раҳматини Яратгандан сўраётган бугунги кунларда яна бир ҳақиқатни тан олмай иложимиз йўқ. Негаки, театрларимизда Маннон Уйғурдек салоҳиятли санъаткорлар, унинг буюк санъати, истеъдоди, талабчанлиги етишмаётгани ҳар қадамда сезилмоқда...

Мирбаҳодир БАДАЛОВ, Абдулла Қодирий номидаги Тошкент давлат маданият институти доценти.

«Осиё мусиқаси» халқ миллий чолғу асбоблари фабрикаси санъатимиз ривожига муносиб ҳисса қўшиб келмоқда. Ушбу устахонада тайёрланаётган мусиқа асбоблари санъаткорларимиз томонидан аллақачон эътироф этилган.

СУРАТДА: фабриканинг моҳир устаси Эргаш Юнусматов шогирди Қудрат Худойназаров билан.

Шоназар ИБРОҲИМОВ олган сурат.

МОПАССАН ХОТИРАСИГА БАҒИШЛАНДИ

Бу йил буюк француз адиби Ги де Мопассан вафотининг юз йиллиги нишонланмоқда. Ўзбекистон халқаро маданий-маърифий алоқалар миллий уюшмасида ўтказилган адабий-бадиий кеча шу адиб хотирасига бағишланди. Уни Франциянинг республикамиздаги элчихонаси билан «Ўзбекистон—Франция» жамияти уюштирди. Анжуманга тайёргарлик кўришда Тошкентдаги икки олий ўқув юрти — Жаҳон тиллари дорилфунуни ва ТошДУ талабалари иштирок этдилар.

Кеча қизиқарли ва фойдали бўлди. Адабиётчилар XIX асрда яшаб, ижод этган буюк адиб ижодининг асосий босқичлари, ёзувчи асарларининг мавзулари ҳақида сўзладилар.

Талабалар Аброр Ҳидоятов номидаги ёшлар драма театри артистлари ёрдамида тайёрлаган мўъжаз спектаклда Ги де Мопассан ҳикояларида акс этган инсоний туйғулар жонлаиди.

Тўпланганлар Франциянинг Ўзбекистондаги элчихонаси тақдим этган фотокўргазма билан танишдилар. Кўргазма адиб ҳаёти ҳақида ҳикоя қилади. Бу ерда унинг суратлари, афишаларнинг фотонусхалари, ёзувчи асарларига чизилган расмлар, Ги де Мопассанга замондош бўлган мусаввирларнинг асарлари намойиш қилинди.

Ги де Мопассан ижоди мухлислари фотокўргазмани ҳали яна кўришлари мумкин. Чунки у Жаҳон тиллари дорилфунунида, ТошДУда, француз тили чуқур ўрганиладиган мактабларда ҳам намойиш қилинади.

(ЎзА мухбири).

ШИФОБАХШ СУВ

Ўзбекистон Давлат геология ва минерал ресурслар комитети мутахассислари Наманган туманининг Тошбулоқ қишлоғидаги марказий шифохона ҳудудида 2200 метр чуқурликда ҳарорати 47 даражадан ошадиган шифобахш сув топдилар.

Дастлабки маълумотларга қараганда, бу сув сифат жиҳатидан машҳур Чортоқ сувидан қолишмайди. Шунинг учун ҳам қидирув ишлари давом эттирилади. Харажатнинг катта қисмини туман хўжаликлари ўз зиммаларига олди.

Спорт • Спорт •

«ГЕРМАНИЯ ЧЕМПИОНЛИК МАВҚЕИНИ САҚЛАБ ҚОЛАДИ, БИРОҚ...»

МАШҲУР футболчи, эндиликда мураббий Франц Беккенбауэр келаси йили АҚШда ўтказиладиган дунё биринчилигида Германия терма жамоасининг чемпионлик мавқеини сақлаб қолиш имконияти катталигини айтди. Унинг фикрича, Германия учун бу чемпионатда Аргентина, Норвегия ва Швеция терма жамоаларигина жиддий рақиб бўла олади.

Унинг юртдошларига ҳатто Бразилия футболчилари ҳам жиддий қаршилик кўрсатиш даражасида эмас. Беккенбауэр кейинги пайтда яхши ўйин кўрсатаётган Болгария, Швейцария, Ирландия, Руминия ва Греция жамоаларини «аутсайдер»лар сафидан жой олади. деб баҳолади. Гарчи Франц ўз жамоасининг имкониятларини юқори баҳолаётган бўлса-да, Германия Майами шаҳрида жаҳоннинг вице-чемпиони — Аргентина билан бўлган ўртоқлик учрашувида 1:2 ҳисобида ютқазиб қўйди. Ушбу учрашувда Майами шаҳрининг ўйингоҳига ўз тарихида биринчи бор энг кўп томошабин (35000) тўпланди.

«ЯНА ҚУШЛАР ҚАЙТАРМИКИН...»

ЖАҲОННИНГ ўтган йилги энг яхши футболчиси Марко ван Бастен кетма-кет учинчи марта операция столига ётишга мажбур бўлмоқда. Уни шу пайтгача даволаган белгиялик профессор Марк Мартенснинг фикрича, Голландия терма жамоаси жаҳон чемпионатида Марко ван Бастенсиз майдонга чиқиши эҳтимолдан холи эмас. Лекин Маркони учинчи марта жарроҳлик столига ундаётган испаниялик врач Антонио Перес машҳур футболчининг яна майдонга қайтишига умид билдиряпти. Жаҳон футболсеварлари эса дунё биринчилигида «голланд учар қушлари» — Марко ван Бастен, Рууд Гуллит ва Райкаардларни яна бирга майдонда кўришни жуда-жуда истайдилар.

«ОЗОДЛИК» СЕРГЕЙГА ПАНД БЕРДИ

ЖАҲОН чемпионатига тайёрланаётган Россия терма жамоаси истеъдодли ҳужумчисидан маҳрум бўлди. Португалиянинг «Спортинг» клубида тўп сураётган Сергей Шербаков яқиндагина Россия ёшлар терма жамоасидан миллий терма командасига қабул қилинганди. Бироқ 22 ёшли ҳужумчи шахсий машинасида автомобиль тўқнашувига учради. Врачларнинг аниқлашича, футболчининг саккизинчи ва тўққизинчи умуртқа поғоналари қаттиқ лат егани оқибатида оёқлари мажолсизланган.

Ҳалокат «Спортинг»нинг бош мураббийси, англиялик Бобби Робсонни жамоадан кузатиш маросимидан сўнг содир бўлган. Маълумки, жамоа УЕФА кубоги баҳсининг 1/8 финалида мағлубиятга учрагандан сўнг Робсон истеъфога чиққан эди.

Гувоҳларнинг айтишича, Сергейнинг машинаси Озодлик шоҳкўчасидаги чорраҳада қизил чироқда тўхтамай, иккинчи бир машина билан тўқнашиб кетган

БИЗГА ЁЗАДИЛАР

СЕПНИ ЎЗИ ТАЙЁРЛАСИН

Илгарилари қишлоқларда бизга ўхшаган қизлар асосан ишсиз бўлар эди. Нима билан шуғулланишимизни билмас эдик. Истиқлол туфайли бизнинг пешонамизга ҳам ёруғлик тегди.

Кичик корхоналар, цехлар деган гаплар чиқди. Ҳозирда ҳар бир киши ижтимоий фойдали меҳнат билан шуғулланиши учун етарли шарт-шароитлар яратилди. Шу тахлит илгарилари вилоят ва туман марказига қатнаб ишловчи йигит-қизларимизнинг узоғи яқин бўлди. Бунда хўжалигимиз раҳбарлари алоҳида жон куйдиришаяпти. Яқинда улар 12 та гилам тўқиш дастгоҳини келтирдилар. Уларни ўрнатиш учун бино йўқ эди. Шу туфайли оилалар бўлиб олиб, ҳар биримиз алоҳида-алоҳида гилам тўқияпмиз. Бунинг ҳам ўзига яраша яхши томонлари бор. Эрталаб саккизда кел, бешда кет, дейиш йўқ. Ўз имконимизга қараб, эртами, кечми, кунми, тунми, бошқа ишлардан бўшаган пайти гилам тўқийверамиз. Бу ҳунарнинг сир-асрорларини бизга бахмаллик гиламчи қизлар келиб, ўргатиб кетишди. Ҳозир ўзимизнинг қўлимиз келишиб қолди. Қолаверса, бу ҳунарни ҳар бир қиз билса, ёмон бўлмайди. Ўшанда, ҳар қалай, ўз сепини ўзи тайёрлаш имконига эга бўлади.

Ҳалима ШУКУРОВА.
Жиззах тумани, Учтепа гилам цехи тўқувчиси.

ЭЛ ХИЗМАТИДА

Биз савдо ходимлари ҳақида юлғич, қаллоб, тарозидан уриб қолади, деб кўп эшитганимизданми, ҳалол, олижаноб савдо ходимлари ҳақида гапирса, ҳайратга тушамиз.

Гулсум Тубекбоева ҳақида гап кетса, зарафшонликлар умуман ҳайратга тушишмайди, «умри узоқ бўлсин, жуда ҳалол аёл-да», деб дуо қилишади. Бунинг боиси, опанинг ўн олти йиллик меҳнат фаолияти давомида савдо хизматини муфассал эгаллагани, хушмуомала ва тўғри сўзлигидадир.

Г. Тубекбоева Весаппон даҳасидаги муассасаларнинг ишчи-хизматчиларига намунали савдо хизмати кўрсатади. Дўкон пештахталари ҳамиша турли озиқ-овқат ва саноат молларига тўла. Негаки, Гулсум аҳолининг талаб-истакларини ҳисобга олган ҳолда маҳсулотларни узлуксиз таъминлашга эътибор беради. Эл олқишини мукофот билган аёл даҳа аҳлининг ҳурмат-эътиборида, уларга хизмат қилишдан чарчамайди.

А. ҚАРШИЕВ
Навоий вилояти.

САЛОМАТЛИК ПОСБОНИ

Фидойи кишиларининг садағаси кетсанг арзийди. Биз ҳамқишлоғимиз, қўли енгил шифокор Неъмат Тилашовга фидойи, дейишдан кўра ортиқроқ сифат топа олмадик. Негаки, Неъмат ака барча таҳсину мукофотларга лойиқ инсон.

У ҳар тонг қуёшни шифохонасида кутиб, кечқурун шу ердан кузатади. Бу ерадан ўнлаб бемор ҳамқишлоқларининг дардига малҳам бўлиб, хаста қарияларнинг кўнглини кўтаради. Тўғри, уни Самарқанду Тошкентда ҳеч ким танимаслиги, билмаслиги мумкин. Бироқ уни Қўшработнинг Тоз қишлоғида ҳамма танийди, эъзозлайди. Н. Тилашов ҳар бир ҳамқишлоғига ҳамдард, ҳамнафас. Эл-юртини эъзозлаган инсонни эл-юрти ҳам ардоқлайди. Буни қўшработлик Неъмат Тилашов яхши билади, биладигина эмас, теран ҳис қилади.

Турғунбек ЗАЙНИДДИН.
Самарқанд вилояти.

ҲАЛОЛ ТАНҚИД ҚУДРАТИ

Ўринли ва самимий танқид фақат яхшилик келтирган. «Халқ сўзи» газетасида бизнинг Рапқон қишлоғидаги Ашур маҳалласининг тор ва хароблиги, қишлоқда ичимлик суви тақчиллиги танқид остига олинган эди.

Биз рапқонликлар ҳалол танқиднинг кучи нечоғли қудратли эканлигига гувоҳ бўлиб турибмиз. Қисқа давр ичида, кўчалар кенгайтирилди, аҳоли ичимлик суви билан таъминланди. Хонадонларда «зангори олов» ёнмоқда. Ҳозирда кўчаларни асфальтлаш борасида ибратли ҳаракатлар қилинмоқда.

Ғ. Тожибоев, О. Турғунов, М. Сулаймонов, Н. Ниёзматов ва И. Имомназаров.

«ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ АХБОРОТНОМАСИ»ГА ОБУНА ДАВОМ ЭТАДИ!

1994 йил учун обуна яна бир ҳафта — 31 декабргача узайтирилди. Шу ҳафта ичида унга обуна бўлишга улгурмаган муштарийлар рисолани февраль ойидан бошлаб оладиган қилиб расмийлаштиришлари мумкин.

«Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси» индекси 75220 бўлиб, обуна баҳоси:
бир йилга — 4056
олти ойга — 2028
уч ойга — 1014
бир ойга — 338 сўм

Ҳамкасбимиз ёди

Бу нохуш хабарни эшитиб, ишонгинг келмайди киши. Александр Григорьевич Танхельсон иш куни сўнггида ўз хонасидан чиқар экан, одатдагидек, ҳаракатчан, ижодий ўй-фикрлар оғушида эди. Биз ҳам истеъдодли ҳамкасбимиз билан ҳар доимгидек, «эртагача» дея хайрлашдик. Аммо, афсуски, бу сафаргиси бир умрга видолашув бўлиб чиқди. Начора — тақдир экан. У таҳририятга қайтиб келмади...

Бу машъум хабар Александр Григорьевични таниган-билган ҳамма инсонларни чуқур қайғуга солди. Уни нафақат тошкентлик ҳамкасблари, балки Ўзбекистоннинг турли бурчакларидаги қаламкашлар ҳам яхши билишарди. Матбуот билан чамбарчас боғлиқ бир неча ўн йиллик фаолияти давомида у юзлаб заводлар жамоаларида, илмий анжуманларда, чекка маҳаллаларда, санъат арбоблари билан учрашувларда бўлди. У ҳамма ерда тўғри тил топиша билиш, кўрган-билганлари хусусида матбуот саҳифалари орқали ёрқин ва образли ҳикоя қилиш истеъдодига эга эди.

Ижодий фаолиятини кўп нусхали завод газетасидан бошлаган А. Танхельсон тез орада Самарқанд вилояти «Ленинский путь» газетасининг етакчи журналистига айланди. Шундан сўнг у жумҳуриятнинг «Правда Востока» газетасида қарийб чорак аср ишлади. «Народное слово» газетаси очилиши билан Александр Григорьевич биринчилардан бўлиб бу ерга ишга келди ва ижтимоий-сиёсий ҳаёт бўлимини бошқарди.

Унинг қаламига мансуб мақолалар жойларда кенг акс садо бериб, хатлар оқимининг кўпайишига сабаб бўларди. Бир неча марта Ўзбекистон Журналистлар уюшмаси мукофотининг совриндори бўлди.

А. Танхельсон софдил, кўнгилчан инсон сифатида ўзгалар ташвишига шерик бўлар, илиқ сўзи ва амалий ёрдами билан улар кўнглини оларди. Кўп нарсани ўзига олаверадиган юрак, афсуски, буларни кўтара олмади.

Александр Григорьевич Танхельсон уни билган, ўқиган, бирга ишлаган кишилар қалбида мангу қолади.

«Халқ сўзи» ва «Народное слово» газеталари таҳририятлари жамоалари.

Корхоналар, жамоа ва давлат хўжалиги раҳбарлари диққатига

Агар Сиз:

- хом ашё ва бошқа маҳсулотларни МДҲ мамлакатларидан келтиришга;
- ўз маҳсулотларингизни республикадан ташқарида сотишга қийналаётган;
- Россия рубллари, МДҲ мамлакатларининг валюталарига эҳтиёжманд бўлсангиз

"РУСТАМБАНК" универсал тижорат банкига соат **8** дан **20** гача мурожаат қилинг.

Биз Сизнинг барча таклифларингизни кўриб чиқишга тайёрмиз!

Манзилимиз: *700000, Тошкент, Фрунзе кўчаси, 30.*
Телефон: *33-21-18, 33-28-40*
Факс: *33-46-88, 33-77-49*
Телекс: *116547 UCBR SU*

(Газетанинг навбатдаги сони 25 декабрда чиқади).

Ўзбекистон телерадиокомпанияси жамоаси «Илмий-оммабоп ва маърифат» таҳририятининг собиқ бош муҳаррири

Ҳалима САМАДОВАнинг вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур ҳамдардлик изҳор қилади.

Тошкент Давлат Университетининг маъмурияти ва касаба уюшмаси қўмитаси Тошкент шаҳар халқ таълими ва фан ходимлари касаба уюшмаси қўмитасининг раиси Т. А. Акромованинг онаси

Султонпошша ШАМСИЕВАнинг вафот этганлиги сабабли марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси Тошкент шаҳар табиатни муҳофаза қилиш қўмитасининг раиси Ш. Р. Иброҳимовага отаси

Абдурасул ота ИБРОҲИМОВнинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг Ўсимлик моддалари кимёси институти жамоаси институтнинг 1-категорияли муҳандиси

Тўлаган АКРАМОВнинг бевақт вафот этганлигини маълум қилади ва марҳумнинг оила аъзолари ҳамда яқинларига чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент педиатрия медицина институти жамоаси биология кафедрасининг катта ўқитувчиси Г. Шоабдураҳмоновага отаси

Шоабдураҳмон ОЧИЛОВнинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«Зенит» фирма техника-савдо маркази» корхонаси жамоаси корхона раҳбари Т. Қосимовга падари бузруквори

Зайнуддинхожи ҚОСИМОВнинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

خلق سوزی

● ТЕЛЕФОНЛАР:
маълумот учун 33-07-48;
эълонлар бўлими 32-09-25.
Индекс: 64608.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсати ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.

Бош муҳаррир: Анвар ЖУРАБОЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Абдунаби БОЙҚУЗИЕВ, Эсирган БОЛИЕВ (масъул котиб, «Халқ сўзи»), Эркин ВОҲИДОВ, Мирюмая МИРАЛИМОВ, Салоҳиддин МУҲИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари, «Халқ сўзи»), Лев ПАК (бош муҳаррир ўринбосари, «Народное слово»), Людмила ПОРФИРЬЕВА, Қулаҳмад РИЗАЕВ, Александр ТЮРИКОВ (масъул котиб, «Народное слово»), Шавкат ЯҲЁЕВ, Пиримқул ҚОДИРОВ, Муҳаммаджон ҚОРАБОЕВ, Саидаҳрор ҒУЛОМОВ.

● МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — И. Ўтбосаров, навбатчи — Ю. Ҳамидов.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001. Буюртма Г—599. 441. 97346 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А — 2. Босишга топшириш вақти — 20 40

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6